

September 2025

BNDR

Jouw agrarische jongerenblad

Save the date:

Jonge Boeren
Verkiezingsdebat

18

NIEUW:

NAJK-cursus
JIJ ALS MAAT

23

Maak kennis met.. Amber Laan

**De nieuwe portefeuillehouder
melkveehouderij bij NAJK**

Thema: Mentale druk

Bewerkingskosten melkveehouderij stijgen hard Hoe houd jij grip?

De kritieke opbrengstprijis voor melk steeg bij melkveehouders die klant zijn bij Flynth in vijf jaar van ruim 36 naar ruim 46 cent per kilogram melk. Tegelijkertijd namen de bewerkingskosten flink toe: van gemiddeld 1.432 euro naar 1.927 euro per hectare. Op bedrijfsniveau betekent dat bijna 40.000 euro extra kosten per jaar.

Wat betekent dat voor jou?

De grootste stijging zit bij machines en werktuigen, vooral door hogere afschrijvingen. Ook loonwerk en betaalde arbeid werden duurder. En hoewel bedrijven gemiddeld groeiden in koeien en hectares, stegen de kosten per hectare én per kilogram melk. Schaalvoordelen boden dus geen oplossing.

Flynth helpt je hierbij

Kijk samen met een adviseur naar:

- de keuze tussen eigen mechanisatie of loonwerk
- het optimale vervangingsmoment van machines
- de werkelijke kosten van je eigen arbeid
- de balans tussen noodzaak en luxe
- hoe je de loonwerker efficiënter kunt inzetten

Zo houd je controle over je kosten en je werkplezier.
Lees alle inzichten via de QR-code.

Flynth. Het beste advies dat we je kunnen geven.

Flynth

Met de kop in de wind

WIJ JONGE ONDERNEMERS STAAN VOORTDUREND onder druk – fysiek én mentaal. Die mentale druk wordt vaak onderschat. De wind komt uit alle hoeken: privé, werk, overheid, markt en maatschappij. Hoe blijf je dan overeind? Dat verschilt per persoon en situatie.

MENTALE GEZONDHEID IS DAAROM HET centrale thema van deze BNDR. En terecht. Er rust nog steeds een taboe op. De druk is hoog en we moeten maar doorgaan alsof het ons niets doet. Twijfel of mentale uitval? Dat zou alleen de zwakken treffen. Maar dat is in mijn beleving onzin.

IK HEB ZELF GEZIEN HOE ondernemers, die ogenschijnlijk alles op orde hebben, diep kunnen vallen. Van buiten zie je het niet, maar het is er wel. Erover praten is lastig – je wilt sterk overkomen. Toch is het delen van gedachten essentieel. Het helpt om orde te scheppen, maar ook om te beseffen dat je niet alleen bent. Veel mensen lopen met dezelfde gevoelens rond, maar durven het niet te zeggen. Samen praten kan opluchten en soms zelfs richting geven.

IN MIJN ROL ALS BESTUURDER heb ik dit absoluut ervaren. Er zijn soms hele moeilijke momenten waarin je denkt dat je alleen staat als bestuurder, maar ook als mens. Het delen van je onzekerheid en twijfel met mensen om je heen heeft mij hierin enorm geholpen. Zij zien soms de wereld net even iets anders dan jij en dat hielp mij enorm.

MAKKELIJK IS HET NIET. ZEKER als je het gevoel hebt dat je geen mensen om je heen hebt waarbij je je verhaal kan doen, dan sta je gevoelsmatig alleen. Daarom is het goed dat een organisatie als Taboer er is – onafhankelijk en met een luisterend oor. Zij bieden ruimte voor het vertellen van je verhaal én praktische handvatten om hiermee om te gaan. Op deze manier kun je in alle veiligheid en anonimiteit je verhaal delen.

Roy Meijer, NAJK-voorzitter

In dit nummer

4 Themabijeenkomst over 'Mentale gezondheid op het boerenerv' **6** Up-to-date **10** NAJK voor jou **11** De week van.. Gerben Boom **13** TABOER: 'Blijf vooral denken in kansen' **15** Save the date: Jonge Boeren Verkiezingsdebat **16** Succesverhaal Boer zoekt Boer **20** BoerVeilig: 'Veilig werken went, maar je moet wél beginnen!' **21** Voor jouw AJK **22** Wie Wat Water: met doelsturing werken aan de toekomst **23** NAJK-opleiding: JIJ ALS MAAT **24** Maak kennis met... Dagelijks bestuurder Amber Laan **27** DAW: slim investeren in water op jouw bedrijf? **28** Robot & Weiden: terugblik studiereis Zweden **33** Column Pytsje van der Veen **34** Lobby **36** Uit alle hoeken **38** AJK Gespot.. Oldambt **39** BINT & Winnaar fotowedstrijd

Colofon BNDR wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt. **Abonnementen:** BNDR verschijnt 4 keer per jaar. Een jaarabonnement kost € 26,-. Het abonnement wordt jaarlijks automatisch verlengd, tenzij je voor 1 december opzegt. Een abonnement aanvragen of opzeggen kan via info@najak.nl. BNDR is gratis voor NAJK-leden of vrienden van NAJK. Losse nummers zijn verkrijgbaar door storting van € 7,50 op NL18RABO03945.38.501 t.n.v. NAJK te Utrecht, onder vermelding van het gewenste nummer van BNDR. Artikelen, foto's of illustraties kunnen alleen na overleg met de redactie worden overgenomen. Vragen of opmerkingen over de adressering? Neem contact op met één van de onderstaande organisaties: **Provinciale AJK's:** Friesland 0512-305280, Groningen 0512-305283, Drenthe 0512-305281, Flevoland 030-2769869, Overijssel 0529-478180, Gelderland 085-7820380, Hollanden 030-2769832, Zeeland 0113-247729, Brabant 073-2173636, Limburg 0475-381777 of NAJK: 030-2769869. **Hoofredactie:** Christel Klok, NAJK, 06-44033995, communicatie@najak.nl **Advertenties:** AgriPers Vormgeving: AgriPers BV **Druk:** Damen Drukkers **Op de cover:** Amber Laan

‘Mentale gezondheid op het boerenerf: druk, taboes en de kracht van een goed gesprek’

NAJK-leden en -partners over druk van de omgeving, spanning binnen de familie en de kracht van open gesprekken

Van buitenaf lijkt het boerenleven vaak rustig en idyllisch: grazende koeien, een ronkende trekker en een erf vol bedrijvigheid. Maar achter die ‘rust’ schuilt soms een onzichtbare strijd: ondernemers die balanceren tussen de passie voor hun vak en de groeiende druk van regels, financiën, maatschappelijke verwachtingen en soms lastige familiegesprekken. Tijdens een themabijeenkomst van NAJK, haar partners en leden, spraken jonge boeren en betrokken partijen over mentale druk in de agrarische sector.

Tekst: Christel Klok, Beeld: AI en Bru-NO (Pixabay)

Wat volgde was een openhartig gesprek tussen (jonge) boeren, adviseurs, verzekeraars en ervaringsdeskundigen over de impact van regelgeving, de publieke opinie, financiële druk en familieverhoudingen — én over het belang van praten, juist als dat lastig voelt.

‘Je moet ertegen kunnen, maar tot hoever?’

Melkveehouder Robert Koops (FrieslandCampina) beet het spits af: “Tot op zekere hoogte hoort druk bij het ondernemerschap”, vindt hij, “maar er zijn grenzen aan wat gezond is.” Elisabeth Jukema (Agrifirm Jongerenraad) sluit zich daarbij aan, maar vindt dat de verplichtingen en toegenomen papierlast wel zorgen voor een bron van spanning: “Je bent niet meer alleen koeien aan het melken. Twintig procent van je tijd gaat op aan administratie om iedereen tevreden te houden.” Om over de financiële druk nog maar te zwijgen. Bedrijven worden groter, kosten hoger en de onzekerheid over toekomstige regelgeving groeit. Een

“Soms is één gesprek genoeg om iets in beweging te zetten!”

Deze themabijeenkomst over ‘Mentale druk’ is tot stand gekomen met medewerking van: Ankie de Jong (LTO Noord/TABOER), Elisabeth Jukema (Young Agrifirm), Erik van Ophoven (Interpolis – Achmea), Hendrik Veldman (DeLaval), Robert Koops (FrieslandCampina), Hans Haasken (DAJK), Wendy Kicken (NAJK) en een vertegenwoordiger van AJF.

vertegenwoordiger van AJF vatte het samen: “Bedrijven worden steeds groter en een bedrijf overnemen gaat steeds lastiger. Vroeger werd vaak gezegd ‘je kunt altijd nog boer worden’, nu is het niet meer zo vanzelfsprekend en moet je er keihard voor werken.”

Druk van buitenaf

De aanwezigen zijn het er unaniem over eens: we moeten ook de druk vanuit de omgeving en de maatschappelijke beeldvorming niet onderschatten. Erik van Ophoven (Interpolis – Achmea) gaf hier een duidelijk voorbeeld van: “Ik had tegenover ons huis een stukje grasland gespoten en voor ik het wist werd er op het wegdek een doodskop getekend van Extinction Rebellion met de tekst ‘Let op: landbouwgif!’”. Dan doe je als ondernemer eigenlijk niks verkeerd, want mijn veldspuit wordt gewoon gekeurd en ik gebruik een middel dat toegelaten is. En toch word je zo betiteld. Dat werkt natuurlijk niet mee.” Het gebeurt volgens Hans Haasken (DAJK) vaker dan we denken. “De laatste jaren zie ik steeds meer mensen de middelvinger naar me opsteken als ik op de trekker zit. Als je het gesprek aangaat, begrijpen ze het vaak beter, maar het eerste beeld dat zij van ons hebben, is dat het mis is wat wij doen.” Tijdens de Open Boerderijendag ontving Robert Koops (FrieslandCampi-

“Op het wegdek werd een doodskop getekend met de tekst ‘Let op: landbouwgif!’”

na) zo’n 1.500 bezoekers. Toch waren er nul negatieve reacties die dag. “Het is vaak ook een gebrek aan uitleg”, vindt hij. “We laten als boeren te weinig zien waar we mee bezig zijn, daar zijn we veel te bescheiden voor.”

Familie: steunpilaar of bron van spanning

Soms zit de bron van spanning helaas dichterbij dan we denken. “Familie is vaak een belangrijke factor. Het is prachtig om samen te werken, maar juist die nauwe band kan ook spanning geven, zeker bij bedrijfsovernames”, legt Ankie de Jong (TABOER) uit. DAJK-lid Hans Haasken heeft thuis een gemengd bedrijf en zit middenin een ingewikkeld overnameproces met zijn broer en zus. Hij bevestigt dat familierelaties soms zwaar op je schouders kunnen liggen: “We hebben inmiddels een derde buitenstaander bij het gesprek betrokken, maar het blijft ingewikkeld.” Ankie de Jong ziet in haar werk bij TABOER hoe familieconflicten grote invloed kunnen hebben op het welzijn van de (jonge) ondernemer: “Het kan zoveel spanning veroorzaken, en er wordt vaak niet of te laat over gepraat.”

Investeren in hoofd en hart

Als je naar een gemiddelde jaarrekening kijkt van een agrarisch bedrijf, zie je voornamelijk investeringen in machines

en gebouwen. Volgens de aanwezigen wordt er dan ook te weinig geïnvesteerd in ‘het hoofd en het hart’ van de boer. Een AJF-lid merkt op: “De mentale gezondheid krijgt veel minder aandacht. Iedere keer als er weer een uitnodiging is van een studiegroep of AJK-avond, gaat het vooral over ‘Hoe krijgen we een beter stalklimaat?’ of ‘Hoe kunnen we onze mest afzetten?’”. Het gaat eigenlijk nooit over iets mentaals, terwijl iedereen daar wel mee kan worstelen. Dat vind ik wel jammer.” Ook Hendrik Veldman (DeLaval) vindt dat iedere ondernemer moet investeren in zichzelf. “Er bestaat natuurlijk niet per se een cursus met ‘Hoe voorkomen we een burn-out?’, maar blijf jezelf wel ontwikkelen en stel jezelf altijd de vraag: word ik hier gelukkig van?”

De zwijgcultuur doorbreken

Zelf aan de bel trekken vinden boeren vaak lastig, maar Erik van Ophoven (Interpolis – Achmea) wijst op de rol van adviseurs: “Wij zijn geen hulpverleners, maar we kunnen wel signaleren en doorverwijzen.” Volgens de deelnemers is mentale druk vaak een optelsom van factoren: wet- en regelgeving, financiële druk, familieverhoudingen én het feit dat er te weinig over wordt gesproken. De zwijgcultuur die er momenteel heerst kan de mentale druk namelijk wel vergroten. Minder praten leidt tot meer spanning — en hoe meer spanning, hoe minder je praat. “Door erover in gesprek te gaan, kan de druk van de ketel”, vult Ankie de Jong (TABOER) aan. Kortom: laat de druk niet oplopen, maar zet in op laagdrempelige gesprekken. Soms is één gesprek of constatering al genoeg om iets in beweging te zetten!

Deze stellingen stonden centraal in de discussie

- Mentale druk hoort bij het ondernemerschap in de agrarische sector, daar moet je gewoon tegen kunnen.
- De grootste mentale druk komt niet van buiten, maar van mijn eigen familie.
- Je kunt onderdeel zijn van een familiebedrijf en je toch compleet alleen voelen.
- We investeren in machines en stallen, maar te weinig in het hoofd en hart van de boer.
- Mentale druk is geen gevolg van beleid of werkdruk, maar van een zwijgcultuur.

UP-TO-DATE

Maak kennis met onze nieuwe collega Sophie!

Deze zomer is Sophie van de Water begonnen bij NAJK als adviseur bestuurlijke zaken. Sophie groeide op in Zeewolde waar haar liefde voor de agrarische sector ontstond. Ze studeerde International Food Business aan Aeres Hogeschool Dronten, inclusief een jaar in Canada, en volgde daarna een master duurzaamheid aan CHARM-EU, waarvoor ze een tijdje in Barcelona en Boedapest woonde.

Weer terug in Nederland, zet ze zich nu vol energie in voor een toekomstbestendige agrarische sector. Met een sociale en praktische aanpak werkt ze graag samen aan bestuurlijke thema's binnen NAJK. Ze kijkt uit naar een leerzame en mooie tijd! ☑

Altijd op de hoogte van het laatste NAJK-nieuws via het WhatsApp-nieuwskanaal!

Deelname aan de app is geheel anoniem en alleen NAJK heeft de mogelijkheid om de nieuws- en persberichten te sturen. Dus geen spam, beloofd! ☑

Scan de QR-code om ook via WhatsApp op de hoogte te blijven van het laatste NAJK-nieuws!

NAJK TWEETS

@NIEUWEOOGST.NL @NAJKtweets reageert gematigd positief op de nieuwe voorstellen voor het #GLB. Hoewel er blijdschap is over de erkenning en verdubbeling van financiële steun voor jonge boeren, uit de organisatie ook grote zorgen. #landbouwbudget

@DE_AGRAAF Amber Laan volgt Ruben Klein Teeselink op als portefeuillehouder melkveehouderij bij NAJK.

@LTONEDERLAND LTO Nederland, @NAJKtweets, @IPO_Provincies, @VNGgemeenten en @waterschappen presenteren vandaag een gezamenlijk #stikstofplan.

@ELINEVEDDER Door de handen ineen te slaan nemen boeren, provincies en gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid om uit de stikstofproblemen te komen. De bouwstenen die zij het kabinet aanreiken, zijn een moedige en belangrijke stap om Nederland van het slot te krijgen.

@MIRJAMSTERK Een belangrijke bouwsteen en dappere stap van @LTO en @NAJKtweets om samen met ons Nederland weer in beweging te krijgen! #stikstof.

De website van NAJK in een nieuw jasje

Jaaa, wellicht heb je het al gespot: maar de nieuwe website van NAJK staat live! Achter de schermen is er hard gewerkt om de website van NAJK in een nieuw jasje te steken. De inhoud die je van ons gewend bent, maar mét een nieuwe 'look & feel'. De komende tijd zullen we de site nog verder vullen en van de belangrijkste informatie voorzien. Op naar (nog) meer gebruikersgemak! ☑

Benieuwd?

Neem vooral een kijkje op www.najk.nl!

Nieuwe website live!
De vertrouwde site in een nieuw jasje

NAJK-bestuurder Peter Meedendorp herkozen als voorzitter Europese jonge boeren

NAJK-bestuurder Peter Meedendorp is tijdens de algemene ledenvergadering van CEJA, de Europese jonge boeren, opnieuw verkozen als voorzitter. De andere leden van het CEJA-bestuur komen uit Letland, Zweden, Oostenrijk en Italië. NAJK is trots dat Peter Meedendorp opnieuw is verkozen tot voorzitter van de Europese jonge boeren. Als Nederlandse jonge boer zet hij zich al jaren sterk in voor de belangen van jonge boeren in Europa. Zijn voorzitterschap leverde al tastbare resultaten op, zoals betere toegang tot financiering en flexibele steunmaatregelen.

NAJK ziet zijn herverkiezing als belangrijk voor continuïteit en daadkracht in een onzekere tijd. Een sterke stem voor jonge boeren in Brussel is volgens NAJK nu belangrijker dan ooit! ☑

Volg de gatekeepertraining voor suïcidepreventie in de agrarische sector

De druk op agrarische ondernemers neemt toe. Helaas zien we daardoor ook een stijging in suïcides onder boeren. Het herkennen van signalen en erover durven praten kan levens redden. Daarom organiseren AgroZorgwijzer en 113 dit najaar praktijkgerichte suïcidepreventietrainingen voor mensen in en rond de sector. In het najaar starten er vier trainingen verspreid over het land:

- 15 september ZLTO Den Bosch
- 6 oktober LTO Drachten
- 9 oktober Boerderij Nooit Gedacht, Abcoude
- LTO Zwolle datum volgt (aanmelden kan al)

Meld je aan via www.taboe.nl

Kosten: €150,-

Boek nu het spiksplinternieuwe 'BoerNatuurlijk! 2.0'-spel!

Vanaf september beschikbaar: BoerNatuurlijk! 2.0-spel – bomvol nieuwe vragen, opdrachten en thema's én een DIY-box voor docenten. Perfect voor agrarische klassen en jongerenactiviteiten. Interesse? Stuur een mailtje naar [m Holtland@najk.nl](mailto:mholtland@najk.nl) of kijk op www.najk.nl/boernatuurlijk! ☑

Word stagiair(e) bij NAJK!

NAJK is altijd op zoek naar stagiaires met affiniteit met de agrarische sector. Vind jij het bijvoorbeeld leuk om te fotograferen, content te maken of is er iets anders wat wij bij NAJK doen wat jou interessant lijkt? Stuur dan een open sollicitatie inclusief CV naar ons via info@najk.nl of bel 030-2769869. ☑

VMS™ 2025

Teder, sneller, vollediger
en flexibeler melkenTEDER EN SNELLER:
FLOW-RESPONSIVE™
MILKING

NIEUW

MEER FLEXIBILITEIT:
RUIMERE BOX

NIEUW

INTELLIGENT:
DELAVAL PLUS

+

3D CAMERA - SLIM EN SNEL:
INSIGHT™

+

REINIGEN EN VOORBEHANDELEN:
PUREFLOW™

+

De VMS™ melkrobot, die al is uitgerust met onze geavanceerde robotarm en intelligente 3D-camera, kan nu nog sneller en comfortabeler melken. De ruimere box is geschikt voor alle koeien in jouw kudde.

Ook zorgt Flow-Responsive Milking voor een stabiel vacuüm onder de speen per kwartier. Dit betekent dat jij jouw koeien kunt melken naar hun volledige potentieel.

Wil jij betere uiergezondheid, meer capaciteit op de robot of heb jij een ander doel? Scan de QR-code en ontdek wat de vernieuwde VMS™ voor jou kan betekenen.

YOUR
VMS™
YOUR
WAY

DeLaval

de coöperatieve
Rabobank

Daniëlle Dijs-Duijndam over jonge melkveehouders en hun toekomstkeuzes

‘Je moet het
echt willen’

De melkveehouderij is volop in beweging. Jonge ondernemers die het familiebedrijf willen overnemen, staan voor grote keuzes. Niet alleen over de richting van hun bedrijf, maar ook over hun eigen rol als ondernemer.

Daniëlle Dijs-Duijndam, sectormanager melkvee- en kalverhouderij bij Rabobank, weet als geen ander hoe dat voelt. “Ik sta zelf ook nog een paar keer per week in de melkput op ons familiebedrijf,” vertelt ze. “Dat helpt me om met beide benen in de praktijk te blijven staan.”

Regelgeving en mentale druk

Een van de grootste uitdagingen is de onzekerheid over wet- en regelgeving. Uit een recente peiling tijdens het webinar ‘Kansen in verandering’ bleek dat 46 procent van de jonge boeren dit als grootste struikelblok ziet. “Je moet plannen maken zonder dat je weet waar je aan toe bent,” zegt Dijs-Duijndam. “Dat zorgt voor mentale druk. Jonge ondernemers voelen de verantwoordelijkheid om het bedrijf voort te zetten, maar willen ook zeker weten dat het bij hen past.”

Die druk wordt versterkt doordat de overname vaak gepaard gaat met een intensieve samenwerking met ouders of andere familieleden. “Het is belangrijk dat jonge boeren de ruimte krijgen om te ontdekken of het echt iets voor hen is. En dat het ook oké is om na een paar jaar van samenwerken te zeggen: dit werkt niet voor mij. Of: ik wil het anders doen.”

Bewuste keuzes en balans

Dijs-Duijndam ziet dat jonge boeren steeds bewuster kiezen voor het ondernemerschap. “Ze denken goed na over hun werk-privé-balans. Hoeveel tijd blijft er over voor hobby's of vakantie? Dat soort vragen worden nu wél gesteld.” Volgens haar is het mogelijk om een gezond bedrijf te runnen én ruimte te houden voor jezelf – mits je het goed organiseert. “Dat vraagt ondernemerschap. Je moet vooruitdenken, keuzes durven maken en soms ook specialisten inschakelen.”

Diversiteit in bedrijfsmodellen

De melkveesector is diverser dan ooit. “Er zijn veel meer smaken,” zegt ze. “De een kiest voor hightech automatisering, de ander

Daniëlle Dijs-Duijndam: “Het is belangrijk dat jonge boeren de ruimte krijgen om te ontdekken of het echt iets voor hen is.”

voor natuurinclusieve landbouw. Sommige bedrijven combineren melkvee met zorg, toerisme of energieopslag. Dat maakt het werk uitdagender, maar vraagt ook andere vaardigheden.” Volgens Dijs-Duijndam is het belangrijk dat jonge ondernemers zich breed oriënteren voordat ze het bedrijf overnemen. “Je hoeft niet per se in de voetsporen van je ouders te treden. Het is ook oké om een andere richting te kiezen – of zelfs om te besluiten het bedrijf niet over te nemen.”

Toekomst met perspectief

Wat geeft haar vertrouwen in de toekomst van de sector? “De passie van jonge ondernemers. Ze willen werken met dieren, met de natuur, en ze willen vrijheid. Die drive is er nog steeds. En er is ruimte voor nieuwe ideeën. Juist omdat bedrijven zo verschillend zijn geworden, is er meer mogelijk dan ooit.” Ze benadrukt dat het belangrijk is om steun te zoeken in je omgeving. “Je hoeft het niet alleen te doen. Er zijn coaches, adviseurs, banken – en vooral ook collega's – die met je mee willen denken.”

Zelf groeide Dijs-Duijndam op een melkveebedrijf in Zevenhuizen op, dat later verhuisde naar Haastrecht. “Ik ben een ochtendmens, dus ik begin mijn dag regelmatig met melken. Daarna start mijn werkdag bij Rabobank. Die combinatie van praktijk en beleid vind ik waardevol – het houdt me scherp.”

**Wil jij verder denken over jouw
toekomst als melkveehouder?**

1. Kijk het webinar ‘Kansen in verandering: hoe jonge melkveehouders hun bedrijf ontwikkelen’ terug via rabo.nl/kansen
2. Spar met je accountmanager bij Rabobank over jouw plannen en ontdek welke kansen er liggen – ook als je nog twijfelt over de richting.

Wat deed NAJK voor jou de afgelopen periode?

Iedereen bij NAJK zet zich dag in dag uit voor 100% in voor jou als lid. We zorgen bijvoorbeeld voor het materiaal, achtergrondinformatie en gespreksleiders voor interessante bijeenkomsten of discussieavonden, ontwikkelen trainingen en cursussen en behartigen jouw belangen in Den Haag en Brussel. Wat deed NAJK voor jou in de afgelopen periode?

NAJK heeft inbreng gedeeld voor debatten over stikstof, mest en controversieel verklaarde onderwerpen. Er is een duidelijke boodschap afgegeven: stel cruciale landbouwonderwerpen zoals stikstof, mest, dierwaardige veehouderij en pachtwetgeving niet uit.

In juni is de vierde aflevering van Wie Wat Water: De BoerenPodcast! online gekomen, met als thema: 'Met doelsturing werken aan de toekomst'. Deze is te luisteren via Spotify en Youtube. Lees meer op pagina 22.

In juni is een studiereis naar Zweden georganiseerd, voor inspratie over de combinatie robotmelken en weidegang. De terugblikken zijn te zien via het YouTube-kanaal van Robot & Weiden of blader snel door naar pagina 28.

Amber Laan is verkozen tot nieuwe portefeuillehouder melkveehouderij bij NAJK! Op 1 augustus heeft ze het stokje van Ruben Klein Teeselink definitief overgenomen als dagelijks bestuurder. Op pagina 24/25 stellen we haar uitgebreid aan je voor!

Portefeuillehouder akkerbouw Hilde Coolman sprak bij het CIBE-congress over internationale suikerbieten!

Op 27 juni bracht de Cypriotische minister van landbouw een bezoek aan Nederland. Portefeuillehouder akkerbouw, Hilde Coolman sloot aan bij het bezoek aan HZPC, de grootste Nederlandse exporteur van pootaardappelen, en gaf daar een presentatie over de uitdagingen van de akkerbouw in Nederland.

Het convenant 'Stappen naar een dierwaardige veehouderij' richting 2040 is gezamenlijk getekend door het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), sectorpartijen, markt- en ketenpartijen en dierenwelzijnsorganisaties. Om het complexe geheel helder uit te leggen, is er een korte animatievideo gemaakt (scan de QR-code op pagina 34).

NPO Radio is op bezoek geweest bij NAJK-bestuurder Wendy Kicken om te zien hoe zij op haar vleeskuikenbedrijf omgaat met de warmte. In deze aflevering vertelt ze welke maatregelen ze op hun bedrijf nemen.

NAJK-bestuurder Gerben Boom was aanwezig bij de officiële start van True Value Language. Met dit keteninitiatief zet de voedselketen een gezamenlijke stap naar een duurzame landbouwtransitie.

Voor ons project Boer zoekt Boer rondom buitenfamiliale bedrijfsovernames verstuurd we een flyer bij de Nieuwe Oogst. Op de flyer lees je echte verhalen van boeren die elkaar al vonden. Mooi én inspirerend! Blader door naar pagina 16 voor nog zo'n mooi succesverhaal!

LVVN-minister Wiersma presenteerde in haar kamerbrief de nadere contouren van het 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn (APN). NAJK heeft hierop gereageerd.

NAJK presenteerde deze zomer, samen met provincies, gemeenten, waterschappen en LTO Nederland, een nieuw stikstofvoorstel. Dit document biedt een basis voor verkiezingsprogramma's en de formatie van het nieuw te vormen kabinet.

Bovenstaande is maar een kleine greep uit alle activiteiten die NAJK gedaan heeft afgelopen periode. Kijk voor meer activiteiten op www.najk.nl/voor-jou.

De week van...

Gerben Boom

Binnen het dagelijks bestuur van NAJK vervult Gerben Boom de rol als portefeuillehouder internationaal. Daarnaast heeft hij samen met zijn ouders een akkerbouwbedrijf in het Brabantse Babyloënbroek en werkt nog buiten de deur. Hij wil tijdens zijn bestuursperiode proberen om Brussel dichterbij te krijgen en het geluid van de jonge boeren in Europa sterker laten klinken. We nemen je mee tijdens zijn drukke, maar veelzijdige werkweek!

Maandag

We beginnen de week vroeg in de haspels! Het bleef maar droog, dus die extra millimeters konden de aardappelen wel gebruiken. Naast het bedrijf thuis ben ik geregeld te vinden bij een akkerbouwer in de buurt waar haspels zetten onder andere op het takenlijstje staat. Niets zo mooi als gewassen bekijken en haspels verrijden.

Dinsdag

Vandaag staat het Innovatie Netwerk Landbouw congres op de planning. In de ochtend aanwezig om te luisteren naar diverse sprekers rondom data en robotisering in de landbouw. 's Middags zelf aan de bak als moderator van een panelgesprek met de provincie, het ministerie en ontwikkelaars over stalinnovaties. Ditmaal niet vanuit mijn rol als NAJK-bestuurder of boer, maar als adviseur namens Schuttelaar & Partners. Een drukke maar mooie combi van werkzaamheden brengt dat met zich mee.

Woensdag

De wekker gaat al vroeg om zo een beetje voor de files aan te komen in Brussel. De maandelijkse CEJA-vergadering staat op de planning. Twee intensieve dagen waarin een groot aantal afvaardigingen uit heel Europa bij elkaar komen om te praten over Europees landbouwbeleid. Ditmaal op de agenda: de herverkiezing van Peter Meedendorp als voorzitter van de organisatie en daarnaast de nieuwe voorstellen voor het GLB na 2027.

Donderdag

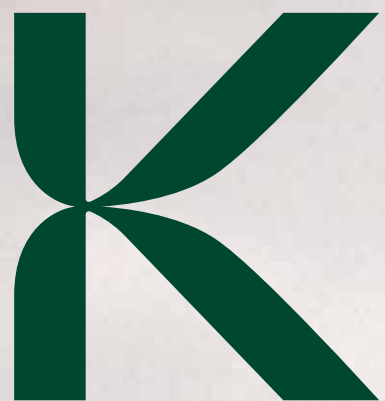
Na twee lange dagen vergaderen ben ik snel naar huis gereden, een beetje file gehad in de ring van Antwerpen. Maar ach, we klagen niet. Vergeleken met veel CEJA-collega's heb ik maar een korte reis af te leggen naar huis. De Finse collega's zijn bijvoorbeeld meer dan 12 uur onderweg om weer thuis te komen. Dan valt de 2,5 uur van mij wel mee. Thuis aangekomen snel even gegeten om vervolgens 's avonds het hoofd leeg te gaan maken op de trekker. De kanten moesten hoognodig geklepeld worden, dus dat kwam mooi uit!

Vrijdag

De week wordt afgesloten met een bezoekje aan het ministerie. Ik ben namelijk uitgenodigd om een presentatie te geven aan een delegatie van Zuid-Afrikaanse en Nederlandse landbouw-ambtenaren over NAJK en de rol die jongeren-organisaties kunnen spelen. Als portefeuillehouder internationaal kom je geregeld in aanraking met andere culturen en landen. Dat maakt het werk zo mooi en uitdagend!

Koppert

Nuttige nematoden
de natuurlijke stap
richting biologische
bestrijding

Zes redenen om nuttige nematoden te gebruiken

- 1 Snelwerkende biologische oplossing
- 2 Resistentie-opbouw van plagen tegen nematoden is onmogelijk
- 3 Kan met standaard spuitapparatuur worden toegepast
- 4 Compatibel met de meeste bestrijdingsmiddelen
- 5 Laat geen residu achter
- 6 Makkelijk te integreren in IPM-strategie

Ga vandaag nog voor een duurzame oplossing en ontdek hoe nuttige nematoden jouw teelt kunnen beschermen.

koppert.nl

‘Blijf vooral denken in kansen’

Marije van Velthoven (23) is van alle markten thuis. Ze geniet ervan om zowel met haar hoofd als met haar handen te werken. Vier jaar geleden maakte ze met haar familie de beslissing om naast de koeien te starten met het kweken van insecten. Deze nieuwe tak was een sprong in het diepe, maar wel een passende aanvulling op hun melkveebedrijf.

Tekst en beeld: TABOER

Het melkveebedrijf van de familie Van Velthoven ligt tegen de dorpskern van het dorp Leende. Aan gezien het aantal opgaven in dit gebied hoog is, zal het in de toekomst steeds lastiger worden om op deze locatie een volwaardig melkveebedrijf te behouden. Tot 2018 was het een traditioneel bedrijf, maar door de fosfaatregeling in dat jaar moesten ze 8 procent van hun veestapel inleveren. “Dat betekende dat we niet genoeg inkomen meer konden genereren uit deze bedrijfstak. Ook was het toen al duidelijk dat zowel mijn broer als ik het bedrijf in de toekomst wilden voortzetten en dat we graag op deze locatie verder wilden.” Omdat uitbreiden in grond in Brabant geen optie is, moesten ze op zoek naar

een passend alternatief naast hun melkveetak. “Een waslijst van beperkingen op deze locatie dwong ons om creatief na te denken over mogelijkheden die zowel bij deze locatie, onszelf én ons bedrijf passen. We hebben veel scenario's overwogen, maar uiteindelijk bleven er twee opties over: een paardenmelkerij of een insectenkwekerij. De wormenkwekerij had uiteindelijk de voorkeur, omdat we daar geen grond voor nodig hebben. Een bijkomend voordeel was dat we de leegstaande varkensstallen hiervoor konden gebruiken. Mijn moeder volgde een cursus wormen kweken en wij experimenteerden met het kweken van meelwormen in een kasje in de woonkamer. Zo leerden we het vak en ontdekten we dat we het ook echt leuk vonden.” Marije werkt graag mee op de insectenkwekerij, terwijl haar broer de voorkeur geeft aan de melkveehouderij. Op deze manier zijn de taken goed verdeeld en doet ieder waar hij of zij blij van wordt. “Dat is een belangrijk uitgangspunt,” stelt Marije. “Focus je vooral op de dingen die jij leuk vindt.”

Pas op de plaats

“We moeten als sector niet alleen praten over technische en economische resultaten, maar juist ook ons gevoel en zorgen durven uit te spreken”, vindt

“Deel je bevindingen. Je zult merken dat je er niet alleen voor staat”

Marije. “Deel deze met de mensen in jouw omgeving. Ga het gesprek aan. Dan komen we samen verder.” “Wees eerlijk tegen jezelf en maak ook eens pas op de plaats. Maak een lijst van alles wat wel goed is gegaan het afgelopen jaar, in plaats van de focus te leggen op de mindere aspecten. Probeer alles in perspectief te zetten en deel je bevindingen. Je zult merken dat je er niet alleen voor staat!”

TABOER vraagt aandacht voor de mentale gezondheid en weerbaarheid van boeren en tuinders in Nederland. Als onafhankelijk loket biedt TABOER een luisterend oor en helpt bij het vinden van passende hulp. TABOER is een initiatief van LTO Noord, Zorg om Boer en Tuinder, ZLTO en LLTB. Kijk voor het volledige verhaal van Marije op www.taboer.nl. Hier zijn ook verschillende andere ervaringsverhalen van boeren en tuinders te lezen én te luisteren.

NAJK en TABOER werken samen om de mentale gezondheid en weerbaarheid onder agrarische jongeren te versterken. Wil jij met jouw afdeling aan de slag met thema's als veerkracht, omkijken naar elkaar, persoonlijke ontwikkeling, communicatie en samenwerking? Meld je aan voor een TABOER-workshop (zie blz. 21)!

ALS JE DIER KAN KIEZEN

WIL IEMAND ZOUT?

Een beetje
graag

Oh ja!
Lekker

Nee, nu
even niet

Hou je van veel zout op je eten? Of liever wat minder? Smaken verschillen, en behoeftes ook. Dat geldt voor jou, maar ook voor je koeien. Zij kiezen niet alleen wat ze lekker vinden, ze weten ook precies wat hun lichaam op ieder moment nodig heeft. Daarom is het zo belangrijk dat je koeien zelf hun zoutopname kunnen bepalen.

Met de likstenen van KNZ krijgt ieder individueel dier precies de hoeveelheid zout, mineralen en vitaminen die ze nodig heeft, zonder kleur- en smaakstoffen en andere toevoegingen.

Als je dier kan kiezen, kiest het voor KNZ likstenen

Scan de QR-code voor meer informatie | www.knz.nl

Maandag 27 oktober

NAJK organiseert ook dit jaar het Jonge Boeren Verkiezingsdebat!

DEBAT

Op woensdag 29 oktober mogen we weer massaal naar de stembus voor de Tweede Kamerverkiezingen! Hét moment om je stem te laten horen en invloed uit te oefenen binnen politiek Den Haag. NAJK geeft als belangenbehartiger voor de jonge boeren en tuinders natuurlijk geen stemadvies, maar wil jou wel graag goed voorbereiden op de verkiezingen. Zodat je straks een weloverwogen keuze kunt maken in het stemhokje!

Tekst en beeld: Christel Klok

In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen organiseert NAJK ook dit jaar, in samenwerking met Aeres Hogeschool Dronten en Nieuwe Oogst, op **maandag 27 oktober** het Jonge Boeren Verkiezingsdebat. Tijdens dit debat gaan landbouwwoordvoerders van verschillende politieke partijen met elkaar in gesprek over actuele thema's binnen de land- en tuinbouw, met speciale aandacht voor perspectief voor de agrarische sector. NAJK wil hiermee jonge boeren helpen om zich goed voor

te bereiden op de verkiezingen. Want: wie het over de toekomst van de land- en tuinbouw heeft, heeft het over de nieuwe generatie boeren en tuinders.

Zowel fysiek als live te volgen!

Het debat vindt plaats in het bijzijn van NAJK-leden en studenten op Aeres Hogeschool Dronten van **15.00 tot 16.30 uur**. Aansluitend is er tijd om onder het genot van een lekker drankje met Kamerleden en andere aanwezigen in gesprek te gaan.

Aanmelden?

Als NAJK-lid kun je er fysiek bij zijn, maar meld je tijdig aan om zeker te zijn van een plekje! Daarnaast is het debat voor iedereen (zonder opgave) live te volgen via www.nieuweoogstlive.nl/het-jonge-boeren-verkiezingsdebat-2025. Hier vind je medio september ook terug welke partijen deelnemen aan het debat.

Scan de QR-code
en meld je aan!

Met Boer zoekt Boer samen ‘Op den goede weg!’

In Tiendeveen maken Maria Buitenkamp en Edo Biewinga (beiden 68) zich op voor een nieuw hoofdstuk. Hun biologisch-dynamische blauwe bessenbedrijf van 11 hectare krijgt een nieuwe naam én nieuwe eigenaren: Albert Boersen (33) en Sjoukje Boersen-Botterweck (30) nemen het bedrijf over als ‘Op den goede weg’. Een succesverhaal waarin Boer zoekt Boer de cruciale schakel bleek.

Tekst en beeld: Christel Klok

Maria en Edo wisten al langer dat buitenfamiliaire opvolging nodig was om het blauwe bessenbedrijf in Drenthe voort te zetten. Hun eigen kinderen hadden geen ambitie om het bedrijf over te nemen en met de AOW-leeftijd in aantocht besloten ze vijf jaar geleden een coach in de arm te nemen om te kijken hoe ze zo'n overname het beste konden aanpakken.

Niet zomaar een match

"Je hebt allerlei verschillende websites, maar al snel kwam Boer zoekt Boer op ons pad", zegt Maria enthousiast. "Op meerdere websites hebben we ons verhaal neergezet en met mensen gesprekken gevoerd. De meest serieuze reacties kwamen opvallend vaak via het platform Boer zoekt Boer!"

Tips voor anderen

- Albert: "Jongeren hebben vaak het idee dat buitenfamiliaire overname onmogelijk is, maar dat klopt niet. Het vraagt hard werken, een goed plan en lef – Maar het kan dus wél!"
- Sjoukje: "Houd je blik open. Wij hadden zelf nooit gedacht dat we een blauwe bessenbedrijf zouden overnemen, maar we zien er nu juist toekomst in!"
- Maria: "Begin op tijd. Reken gerust vijf tot tien jaar om de juiste opvolgers te vinden. En zorg dat je alles goed vastlegt – stap voor stap, van de papieren tot de afspraken over het huis. En bovenal: gun het elkaar. Als je er vooral geld uit wilt halen, moet je verkopen, niet overdragen."

Toch ging de zoektocht niet zonder slag of stoot. Na een halfjaar intensief contact met een ander stel, haakten zij vlak voor het oogstseizoen van 2023 af. "We hadden zelf ook onze twijfels," erkent Maria. "Een bessenbedrijf run je niet zomaar. Je moet zelf de markt op en relaties onderhouden. Dat vraagt ondernemerschap."

'We kwamen voor een bakje koffie, maar bleven drie uur hangen'

Begin 2024 gooiden Maria en Edo hun zoekprofiel om: niet langer uitsluitend 'Blauwe bessenbedrijf zoekt biologische opvolger', maar breder. Kijkend met een frisse blik kwam Maria het profiel van Albert tegen. "Ik was al een paar jaar rond aan het kijken, maar niet echt actief op zoek", legt Albert uit. "Gelukkig had ik mijn profiel wel netjes ingevuld." Een paar berichtjes over en weer en zo geschiedde: een week later zaten Albert en Sjoukje al aan de keukentafel in Tiendeveen. "We kwamen voor een bakje koffie, maar bleven drie uur hangen," lacht Sjoukje. Maria herinnert het zich goed: "We voelden meteen: deze twee kunnen het! Ze hebben energie, lef en ze snappen wat ondernemen is."

Ondernemen zit in het bloed

Albert groeide op tussen de koeien op het melkveebedrijf van zijn ouders in Friesland. Terwijl zijn broertje dat bedrijf overnam, zocht hij bewust een ander pad om zijn eigen stempel op het ondernemerschap te drukken. Via de Floating Farm in Rotterdam maakte hij kennis met innovatieve stadslandbouw, en bij Herenboeren leerde hij alles over de groente- en fruitteelt in de praktijk. "Het was een prachtige leerschool," zegt Albert, "maar uiteindelijk begon het toch te kriebelen. Ik wilde niet alleen meedelen, maar ook echt aan iets bouwen dat van onszelf is." Juist die mix van boerenachtergrond en brede ervaring gaf Maria en Edo het vertrouwen dat Albert en Sjoukje hun biologisch-dynamische bessenbedrijf kunnen laten bloeien.

“Tussen het eerste kopje koffie en volledig eigenaar zijn zit straks maar anderhalf jaar. Sneller kan bijna niet!”

– Albert Boersen

“Als je er vooral geld uit wilt halen, moet je verkopen, niet overdragen..”

– Maria Buitenkamp

In een stroomversnelling

Ook Albert en Sjoukje bleven enthousiast. Vanaf april 2024 trokken de vier regelmatig samen op. Wekelijks stond er een digitale afspraak in de agenda en elke maand trokken ze een lang weekend naar Drenthe om het bessenbedrijf en de werkzaamheden die daarbij horen écht te leren kennen. "Al snel hebben we de knoop doorgehakt," vertelt Albert. "We zochten contact met de bank, eind juli lag ons ondernemersplan klaar en in december kregen we definitief 'groen licht'. Het is eigenlijk bizar hoe snel het is gegaan. Tussen het eerste kopje koffie en volledig eigenaar zijn, zit straks maar anderhalf jaar. Sneller kan bijna niet!"

Warme overdracht

Voor Maria en Edo was het belangrijk dat de overdracht warm verliep. "Je hoeft niet

Een inspirerend succesverhaal over buitenfamiliaire opvolging, vertrouwen en ondernemen met hart en ziel

alles hetzelfde te doen," benadrukt Maria, "maar je moet wel dezelfde visie hebben. Biologisch is voor ons geen modewoord, maar een overtuiging. We hebben ook wel mensen afgewimpeld die niet biologisch wilden werken." Volgens Sjoukje is het ook vooral belangrijk dat de klik er is: "Je gaat heel intensief samenwerken, dus het is wel belangrijk om gedeelde waarden en normen te hebben, anders wordt het niks."

Hoe ziet de toekomst eruit?

Albert en Sjoukje zitten vol plannen, maar zetten het bedrijf heel bewust eerst op dezelfde voet voort. De verbreding opzoeken kan altijd nog. Momenteel wonen ze in een unit op het erf, maar per 1 oktober verhuizen Maria en Edo naar een boerderij in de Achterhoek. "In het koopcontract hebben we afgesproken dat we per 1 oktober het huis leeg opleveren, zodat Albert en Sjoukje erin kunnen", legt Maria uit. "Ik denk dat het voor beide partijen heel gezond is dat je niet continu bij elkaar op de lip zit en Albert en Sjoukje het bedrijf helemaal zelf runnen. Natuurlijk kunnen ze altijd bellen met vragen."

Wat Boer zoekt Boer uniek maakt

Beide partijen zijn enthousiast over het platform. "Zonder Boer zoekt Boer hadden we elkaar nooit gevonden," zegt Albert stellig. "Dat er een kleine drempel is – je moet betalen en je profiel invullen – is alleen maar goed. Dat zorgt ervoor dat de mensen die erop zitten ook écht serieus zijn en maakt het minder vrijblijvend." Maria

vult aan: "Op andere websites kregen we reacties van mensen die vooral een droom hadden, maar niet wisten wat er bij een bedrijf komt kijken. Bij Boer zoekt Boer merk je: deze mensen menen het."

Een nieuwe naam, dezelfde passie

Sinds dit jaar gaat het bedrijf verder onder de naam 'Op den goede weg.' Maria en Edo zijn blij dat hun levenswerk nu wordt voortgezet. "We hebben dit twintig jaar geleden samen opgebouwd, en Albert en Sjoukje plukken er nu de vruchten van – letterlijk," zegt Maria met een glimlach. "Boer zoekt boer is maar een klein stukje van het hele proces geweest, maar wel een cruciaal stukje!", sluit Albert tevreden af.

Boer zoekt Boer

NAJK ziet regelmatig agrarische bedrijven stoppen omdat er geen opvolger is. Tegelijkertijd zijn er veel jongeren die graag boer willen worden, mee willen werken op een bedrijf of zelfs een bedrijf willen overnemen.

Boer zoekt Boer is het platform waarop overdragers en potentiële opvolgers met elkaar in contact kunnen komen. Het biedt agrarische ondernemers en jonge boeren de kans om zichtbaar te worden, elkaar te vinden én de eerste stap te zetten richting een succesvolle bedrijfsvername!

Scan de QR-code voor meer informatie.

Groei jij met ons mee?

Royal A-ware, een oer-Hollands familiebedrijf met 135 jaar ervaring, verwerkt jullie melk tot hoogwaardige zuivelproducten voor klanten wereldwijd. Dankzij kansen in de markt en assortimentsontwikkelingen, hebben we groeimogelijkheden voor onze eigen melkveehouders en ruimte voor nieuwe melkveehouders.

Kenmerken Royal A-ware

Meer weten?

Scan de QR-code voor meer info of het maken van een afspraak.

We informeren je graag geheel vrijblijvend over de mogelijkheden.

Duurzaam en financieel gezond

Ondernemend en groeiend

Hoge kwantumtoeslag

Persoonlijke communicatie-lijnen

Wereldwijd actief en gegarandeerde melkafname

Geen risicovolle inleg, ook niet bij groei

2x per maand uitbetaling melkgeld

Melkstromen met eigen melkprijzen

Vraag-gestuurde ketenspeler

‘Met elkaar koersvast blijven werken aan duurzame teelt’

Vraag jij je soms af of het lukt om in de toekomst gezonde gewassen te blijven telen? Dan ben je niet de enige. Akkerbouwers hebben toenemende zorgen over ziekten en plagen, zeker nu het middelenpakket hard krimpt. Dat onderstreept het belang om vanuit het Actieplan Plantgezondheid te werken aan duurzame teeltmethoden.

Er is al veel gedaan. En er is nog werk aan de winkel. Dat is de korte samenvatting van de tweede tussen-evaluatie van het Actieplan Plantgezondheid die dit jaar is uitgevoerd. Met dit actieplan werken BO Akkerbouw en haar leden sinds 2017 samen om akkerbouwers te ondersteunen bij verduurzaming van hun teelt. De ambitie is stevig, want in 2030 wil de sector koploper zijn in duurzame teeltmethoden. “Juist nu klimaatverandering zich laat gelden, het middelenpakket onder grote druk staat en de politieke en maatschappelijke druk toeneemt, is het belangrijk dat we met elkaar gemotiveerd blijven werken aan die duurzame teelt. En dat we koersvast zijn”, vertelt Geert Pinxterhuis, projectleider van het Actieplan Plantgezondheid.

Meer biodiversiteit

Beetje bij beetje boekt de sector vooruitgang in de gestelde doelen en ambities. Zo zijn er doelen behaald op het gebied van biodiversiteit. “We zien steeds meer akkerranden en bankerfields waarmee telers natuurlijke vijanden en biologische bestrijders stimuleren. Tegelijkertijd nemen akkerbouwers steeds meer maatregelen in de volle breedte, waardoor de biodiversiteit toeneemt. Dat is een positieve ontwikkeling. De kanttekening is dat extra inspanningen van telers beloond moeten worden. We werken aan een brede uitrol van de BiodiversiteitsMonitor Akkerbouw (BMA) om dat te faciliteren.”

Andere succesvoorbeelden zijn de lancering van TopCrop voor een duurzame certificering van de belangrijkste akkerbouwmatig geteelde gewassen. “Daarin zijn duurzaamheidsmaatregelen ingevlochten. Zo’n 7.500 akkerbouwers borgen hiermee de voedsel- en voedselveiligheid én een duurzame teelt volgens de hoogste internationale standaard.” Ook is het belangrijk dat datagebruik in de akkerbouw goed geborgd is. “Met de Gedragscode Datagebruik Agrifood hebben we daar uitwerking aan gegeven.”

Er zijn ook zorgen. Zo is er afgelopen jaren veel inzet geweest op het terugdringen van emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater. De vooruitgang is echter onvoldoende. “Er zijn nog te veel normoverschrijdingen. Ook blijkt uit controles door de NVWA dat een deel van de akkerbouwers de meest simpele maatregelen niet treft. Het is cruciaal dat we elkaar daarop aanspreken. We moeten het collectief doen. Structurele normoverschrijdingen leiden tot steeds minder beschikbare middelen.”

Internationaal als voorbeeld

Terwijl telers aangeven die middelen hard nodig te hebben. Onder meer om de effecten van klimaatverandering tegen te gaan en de toenemende druk van ziekten en plagen de baas te blijven. *Phytophthora infestans* in aardappelen is daar een voorbeeld van. “Met de Taskforce Phytophthora werken we als sector aan een gezamenlijke aanpak. Die werkwijze – waar het opvolgen van teeltvoorschriften een belangrijk onderdeel van is – wordt internationaal als voorbeeld gezien. Ook hier werken we aan een geïntegreerde teelt volgens de principes van Integrated Crop Management (ICM). Kijk hoe je dit zelf kunt oppakken op jouw bedrijf. Vanuit het actieplan leveren we waar mogelijk de tools, zoals het kleurenschema voor het toetsen van het middelengebruik, het schema met rassen met verbeterde resistentie en de PhytoAlert-app.”

Meer informatie

Wil jij meer weten over het Actieplan Plantgezondheid? Kijk dan op www.bo-akkerbouw.nl/actieplan. Hier vind je meer informatie over de activiteiten, resultaten en allerlei relevante documenten. Ook de voortgangsrapportage van voorjaar 2025 is op deze pagina terug te vinden.

‘Veilig werken went, maar je moet wél beginnen!’

Melkveehouder Jan Aantjes over zijn rol bij BoerVeilig en waarom veiligheid geen bijzaak mag zijn

“Het bedrijf wordt nooit meer hetzelfde als er iets ernstigs gebeurt,” zegt Jan Aantjes (64) uit Streefkerk. Hij runt samen met zijn dochter en zoon een melkveebedrijf met 130 koeien, 130 schapen en evenveel stuks jongvee. Veiligheid stond vroeger niet bovenaan zijn lijstje. Maar toen een goede vriend omkwam door een bedrijfsongeluk, veranderde alles. “Je wilt later niet denken: had ik maar...”

Tekst: Christel Klok Beeld: Elma Aantjes

Jan houdt zijn kleinkinderen graag dichtbij: “Zo hou ik de controle op ze.”

5 tips van Jan voor een veiliger erf

1. Zet een ladder altijd vast – en werk nooit alleen op hoogte.
2. Maak afspraken over dieren – een ‘makke stier’ blijft gevaarlijk.
3. Betrek het gezin – kinderen dichtbij houden en duidelijke regels afspreken.
4. Investeer in persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) en leg ze overal klaar.
5. Blijf praten over veiligheid – het went alleen als je het actief blijft doen.

‘Het kan ons ook overkomen’

In de melkveehouderij lopen opa's, oma's en spelende kinderen vaak gewoon tussen de machines door. “In andere sectoren zou dat ondenkbaar zijn,” zegt Jan. “Bezoek een melkfabriek en je krijgt zelfs instructies om de trapleuning vast te houden. Op het boeren erf denken we te vaak: ons overkomt dat niet. Maar dat is een gevaarlijke gedachte!”

“Op het boeren erf denken we te vaak: ons overkomt dat niet. Maar dat is een gevaarlijke gedachte!”

Risico's sluipen erin

De werkdruk op het boeren erf is hoog. “Je bent vaak alleen bezig, er moet veel tegelijk gebeuren en je hoofd zit vol met regels, milieu-eisen en andere dingen. Dan wordt veiligheid wel eens vergeten.” Volgens Jan zijn het juist die momenten waarop ongelukken ontstaan.

Veiligheid bespreekbaar maken

Jan nam zelf al concrete maatregelen op het erf: leuning langs de hooizolder, afspraken over werken op hoogte (‘nooit alleen op de ladder’), en duidelijke regels voor de kleinkinderen, die altijd felgekleurde overalls aanhebben op het erf. “Zelfs een ‘makke’ stier zet je dubbel vast”, benadrukt Jan. In zijn nieuwe stal zijn vluchtroutes en separatiehekken standaard meegenomen. Maar het allerbelangrijkste? Praten! “We houden elkaar scherp, ook binnen het gezin. Je mag anderen best wijzen op onveilig gedrag”, aldus Jan.

De boodschap van BoerVeilig

Via het BoerVeilig-team probeert Jan collegaboeren bewust te maken. “Iedereen vindt veiligheid belangrijk, maar ernaar handelen is een tweede. In workshops merk ik dat boeren vaak denken dat ze het onder controle hebben – tot ze hun eigen verhalen delen van net-niet-ongevallen. Dan gaan de ogen open.” Zijn advies aan jonge boeren? “Ga wat doen, pak het op! Lees de gebruiksaanwijzing. Koop die veiligheidsbril of vraag hem voor je verjaardag. En durf te stoppen met dingen waarvan je weet dat ze gevaarlijk zijn.”

Kijk voor meer informatie op www.boerveilig.com!

Voor jouw AJK

NAJK heeft een divers aanbod voor jouw AJK: een interessante avond met één van onze partners, een workshop over de veiligheid op het erf of een gastles over bodem en water. Kijk op www.najk.nl/voor-jouw-ajk voor het hele aanbod! Heeft jouw AJK of klas zich al aangemeld?

Workshop Taboer in samenwerking met NAJK: Beter in je vel(d)

Maak je je zorgen over de veranderingen in je bedrijf of persoonlijke omstandigheden? Of zie je signalen bij collega-boeren en wil je weten hoe je ze kunt ondersteunen? Of het nu gaat om spanningen door veranderingen in de sector, problemen op het bedrijf of andere persoonlijke uitdagingen, het is belangrijk om hierover te praten en te weten dat je er niet alleen voor staat. Sluit aan bij een Taboer-workshop, waarin we samen het taboer rond mentale gezondheid in de agrarische sector proberen te doorbreken!

Waarom deelnemen?

- Leer hoe je beter kunt omgaan met stress en veranderingen.
- Ontvang tips voor een betere werk-privébalans.
- Praat met experts die jouw taal spreken.
- Durf hulp te vragen en zorg ervoor dat je 'beter in je vel(d)' zit.

Wie? AJK's, studiegroepen en schoolklassen die openstaan voor gesprekken over mentale gezondheid in de agrarische sector.

Kosten? Geen

Interesse? Meld je aan via Marjan Holtland ([m Holtland@najk.nl](mailto:mholtland@najk.nl)) of kijk op www.taboer.nl.

Test jouw kennis met het nieuwe BoerVeilig-spel!

Een leerzame én leuke uitdaging voor studenten en melkveehouders

Ben jij klaar om jouw kennis over veiligheid op het boeren erf te testen? Speel dan het gloednieuwe BoerVeilig-spel! Dit interactieve spel daagt jou én je medestudenten of collega-melkveehouders uit om na te denken over veiligheid, risico's en slimme oplossingen op en rond het erf. Aan de hand van vragen, stellingen en praktijksituaties ontdek je spelenderwijs hoe je ongelukken op het erf kunt voorkomen en hoe je veilig(er) kunt werken. In groepjes strijd je voor een leuke prijs. BoerVeilig levert kosteloos het spelmateriaal en de spelleider.

Wat? Een spel over veiligheid in de melkveehouderij
Waar? Op school/op een bedrijf
Doelgroep? Mbo, hbo en melkveehouders (studiegroepen)
Interesse? Geef je op via [m Holtland@najk.nl](mailto:mholtland@najk.nl) of scan de QR-code en vul het formulier in!

NIEUW

Vraag het BoerNatuurlijk! 2.0-spel aan

Natuurinclusieve landbouw is een begrip dat steeds vaker opduikt in de agrarische sector. Maar wat betekent het precies? En wat kun je ermee op jouw bedrijf? NAJK heeft hiervoor het BoerNatuurlijk! 2.0-spel ontwikkeld: een interactieve en leerzame manier om met jouw AJK in gesprek te gaan over dit thema. Tijdens het spel gaan teams de strijd met elkaar aan. Je test je kennis door vragen te beantwoorden, in discussie te gaan, foto's te raden en uitdagende opdrachten uit te voeren. Het spel begint met een presentatie door NAJK, waarna de teams aan de slag gaan op het spelbord. De gastles en het spel zijn inmiddels een bewezen succes: een leuke en laagdrempelige manier om na te denken over dit thema.

Wat? BoerNatuurlijk! 2.0 gastles & spel
Wie? Voor jouw AJK of schoolklas
Waar? Op school, op de boerderij of een andere externe locatie
Duur? Max. 1,5 uur incl. presentatie
Kosten? Geen, NAJK levert de materialen en de spelleider

Interesse? Stuur een mailtje naar rrolevelveld@najk.nl

Heb jij de nieuwste aflevering van Wie Wat Water:
De BoerenPodcast al geluisterd?

Met doelsturing werken aan de toekomst

Wat als je als boer zélf aan het roer zit als het gaat om waterkwaliteit? Minder generieke regels, meer regie op je eigen erf – dát is waar doelsturing om draait. In de nieuwste aflevering van 'Wie Wat Water: De BoerenPodcast' duiken we in deze veelbesproken aanpak.

Tekst: Christel Klok
Beeld: Noa Wegerif / Roos Verhoef-Roeleveld

Onder de titel 'Met doelsturing werken aan de toekomst' ging dagelijks NAJK-bestuurder Hilde Coolman in gesprek met drie deskundige gasten: Erna van der Wal en Arjan Mager van BO Akkerbouw en akkerbouwer/melkveehouder Albert Jan Knijp. In drie kwartier hoor je alles over hoe je met doelsturing kunt werken aan de Europese Nitraatrichtlijn: maximaal 50 milligram nitraat per liter in het bovenste grondwater en hoe jij als ondernemer hier nu mee kunt starten.

Waarom nú luisteren?

Het 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn (2026-2029) staat voor de deur. Doelsturing is dé manier om af te stappen van kalenderlandbouw en écht te sturen op resultaat. Agrariërs die de doelen halen,

kunnen straks misschien vrijstelling krijgen van extra maatregelen. Kortom: betere waterkwaliteit én meer ruimte voor vakmanschap. De aflevering is opgenomen op het agrarisch bedrijf Nieuw Altinge in het Drentse Anderen. Daar wordt al volop gemeten, gemonitord en gestuurd. Aan de keukentafel bij Albert Jan Knijp hoor je praktijkverhalen, eerlijke twijfels en slimme tips.

Wat kun je verwachten:

- Wat is doelsturing en hoe werkt het in de praktijk?
- Hoe werkt BO Akkerbouw met de Sectoraanpak Nitraat aan gezamenlijke doelen?
- Waarom N-mineraalmetingen onmisbaar zijn
- Hoe jij als ondernemer zelf kunt starten 'Meten is weten', klinkt het vaak. Maar met alleen meten kom je er niet. Pas als je je cijfers begrijpt, kun je bijsturen waar nodig! 📊

Luister Wie Wat Water: de BoerenPodcast!

Zin in een boeiende, praktische en actuele aflevering over de toekomst van landbouw en waterkwaliteit? Scan de QR-code en luister mee!

Alle vier de afleveringen zijn te vinden op Spotify, YouTube of via de webpagina van Wie Wat Water.

Deze podcastaflevering is een initiatief van NAJK, in samenwerking met BO Akkerbouw en het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW).

Volg vanaf oktober de nieuwe NAJK-opleiding:

JIJ ALS MAAT

Ben jij een jonge agrarische ondernemer die (binnenkort) gaat samenwerken in het agrarisch bedrijf? Of werk je al samen, maar wil je steviger in je schoenen staan, meer inzicht in je rol krijgen én sterker communiceren over je ambities? Dan is het nieuwe opleidingstraject 'JIJ ALS MAAT' écht iets voor jou!

'JIJ ALS MAAT' is hét traject voor jonge ondernemers die hun rol willen pakken en klaar zijn voor de toekomst van het bedrijf. In een kleine groep van maximaal 12 deelnemers werk je in drie tweedaagse blokken aan jouw persoonlijke ontwikkeling, communicatievaardigheden en samenwerking in het familiebedrijf. Het traject is bij uitstek geschikt als voorbereiding op het Rabo Opvolgers Perspectief (ROP), en helpt jou om vanuit persoonlijk leiderschap en communicatiekracht richting te geven aan je toekomst in het bedrijf.

Ervaren professionals

Lianne Veenstra, Ramon Klaassens en Jos Hofsteenge begeleiden dit traject. Met hun expertise in coaching, communicatie en ondernemerschap creëren zij een veilige én uitdagende leeromgeving waarin jij hoe dan ook stappen zet. 📌

“Verwacht geen standaardcursus, maar opdrachten die je uitdagen, gesprekken die je blik verruimen en avonden die je niet snel vergeet!”

De opbouw in een notendop

- **Blok 1 – IK**
Ontdek je drijfveren, talenten en ambities. Waar sta je nu en waar wil je naartoe?
- **Blok 2 – COMMUNICATIE**
Leer krachtig communiceren over jouw rol, plannen en keuzes – met familie, binnen én buiten het bedrijf.
- **Blok 3 – SAMENWERKING**
Neem je plek in binnen de samenwerking, oefen met lastige gesprekken en bouw aan je netwerk.

Online inspiratiesessie (webinar)

Ben jij bijna over de streep? Maar wil je eerst nog wat meer informatie inwinnen? Volg dan vrijblijvend de online inspiratiesessie op **woensdag 17 september om 20.30 uur**. Check de link naar het webinar op www.najk.nl/cursussen/jij-als-maat

Jouw uitgelezen kans om als jonge ondernemer te bouwen aan jouw toekomst binnen het familiebedrijf!

Alle praktische info op een rij:

Locatie: Fruitproeverij Zandberg v.o.f. Rijswijk (Gld)
Data: 28-29 oktober 2025
9-10 december 2025
20-21 januari 2026
Start: 12:00 uur dag 1
Einde: 12:00 uur dag 2
Kosten: € 2.725,- excl btw.
(incl. overnachting)

Meld je nu aan!

Ben jij één van de **12 jonge ondernemers** die zijn plek in het bedrijf écht wil innemen? Pak deze unieke kans en meld je aan voor **30 september 2025!** Ga naar www.najk.nl/cursussen/jij-als-maat of scan de QR-code. Je zult er geen spijt van krijgen!

Even voorstellen: Maak kennis met Amber Laan

Amber Laan is sinds augustus de nieuwe portefeuillehouder melkveehouderij bij NAJK. Deze 29-jarige enthousiasteling wil niet alleen praten over verandering, maar er ook mee aan de slag. Vanuit haar boerderij in Warder (NH) neemt ze graag, samen met de rest van het dagelijks bestuur, het voortouw om landbouw en beleid beter met elkaar te verbinden. We stellen haar graag aan je voor!

Tekst: Christel Klok, Beeld: Lievijn Hogeboom

Amber Laan groeide op tussen de koeien en de grutto's in het Noord-Hollandse Warder. Toch was het lange tijd onzeker of zij het familiebedrijf over zou nemen. "Op de middelbare school dacht ik: boer zijn betekent altijd aanstaan. Geen vrije weekenden en geen spontane plannen. Dat leek me toen niks." Toch begon het tijdens de studie agrarische economie in Wageningen en een master bestuur en beleid in Utrecht te kriebelen.

Van studentenstad terug naar de koeien

Lange tijd was Ambers jongere zus de beoogde opvolger van het melkveebedrijf. "Zij zat op de agrarische school en was veel actiever op de boerderij dan ik," vertelt Amber. "Tijdens mijn studie besepte ik: als je echt verandering wil brengen in de landbouw, kun je er eindeloos over praten... of je doet het gewoon zelf. Toen heb ik thuis voorzichtig gezegd dat ik misschien toch mee wilde draaien op onze melkveehouderij." Dat kwam als verrassing, maar na veel gesprekken kon Amber toetreden tot de maatschap. "En toen m'n zus naar Ierland vertrok en daar bleef, stond ik ineens zelf aan het roer." En dus ruilde ze haar kamer in de grote stad in voor het boerenbedrijf. Met 70 melkkoeien op 60 hectare grasland, waarvan een flink deel onder agrarisch natuurbeheer valt, draait Amber tegenwoordig volop mee in de praktijk. "De eerste weken moest ik echt nog veel praktische dingen leren. Ik wist niet eens hoe je iets aankoppelt aan een trekker. Nu zie ik resultaat, en dat motiveert enorm!"

Nieuw bloed in de melkveehouderij

Met haar benoeming als dagelijks bestuurder bij NAJK brengt Amber praktijkervaring én beleidsexpertise aan tafel. Een gouden combinatie in een sector die onder druk staat. Amber ziet een duidelijke taak voor zichzelf: boeren vooruit laten kijken. "Er is veel focus op kortetermijnproblemen. Maar als we

"Ik dacht: als je echt verandering wil brengen in de landbouw, kun je er eindeloos over praten... of je doet het gewoon zelf in de praktijk!"

daar blijven hangen, pakken we nooit de kansen die er op de lange termijn zijn", aldus de nieuwe portefeuillehouder melkveehouderij. We moeten volgens Amber niet alleen nadenken over 'hoeveel mest mag ik nog rijden', maar ook: 'hoe maak ik mijn bedrijf toekomstbestendig én rendabel?' Denk aan verdienmodellen voor natuurbeheer of innovaties in stalontwerp. "Een extra liter melk levert vaak nog altijd meer op dan natuurbeheer", vult Amber aan. "Dat moet anders, als je kijkt naar de maatschappelijke opgaven die op melkveehouders afkomen. Als de maatschappij iets van ons wil, dan moet daar ook een verdienmodel tegenover staan."

Tussen frustratie en verbinding

De melkveesector is in beweging en dat gebeurt niet altijd vrijwillig. Boeren voelen zich geregeld overvraagd door de overheid, terwijl hun marges onder druk staan. Amber snapt die

Portefeuillehouder melkveehouderij bij NAJK

frustratie als geen ander. "Boeren willen gewoon weten waar ze aan toe zijn en waarvoor ze hun bed uitkomen. En terecht!" Juist daarom vindt ze het belangrijk dat NAJK duidelijk communiceert, luistert én zichtbaar is. "Tijdens de sessies van NAJK rondom het Landbouwakkoord merkte ik hoe waardevol het is om open in gesprek te gaan. Eerst komt de frustratie eruit, maar daarna ontstaat vaak ook begrip."

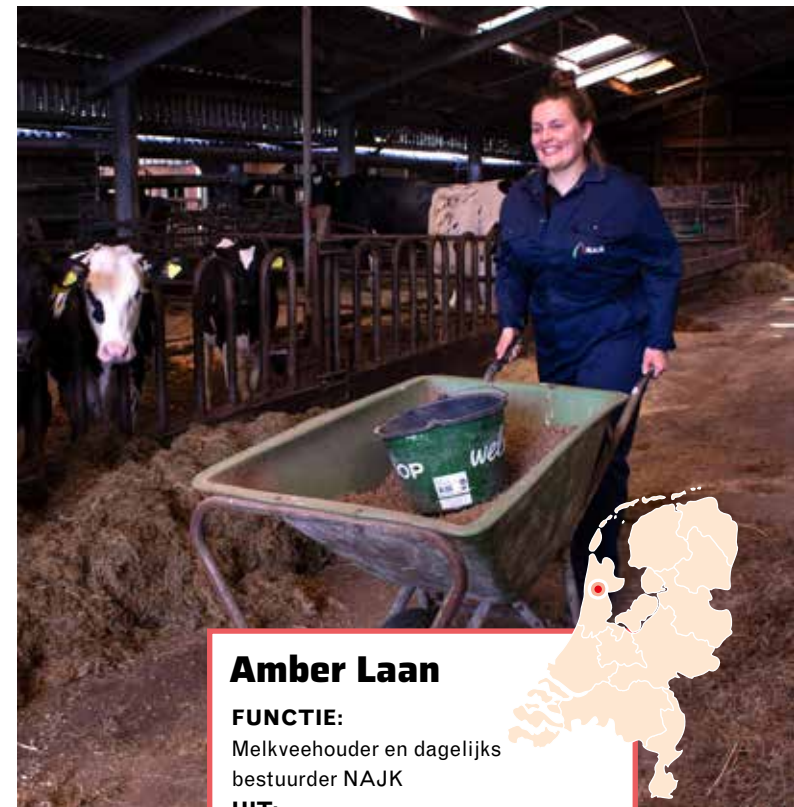
"Je hoeft niet morgen alles te veranderen, maar je moet wel nu al nadenken"

Boerenverstand én beleidstalent

Amber combineert haar achtergrond in beleid met het boerenleven. "De rode draad in alles wat ik doe? De vertaalslag maken. Wat betekent een regel in de praktijk? En hoe zorgen we dat beleid ook echt werkt?" Bij het HAJK (Hollands Agrarisch Jongeren Kontakt) zette ze al stappen op provinciaal niveau, maar bij NAJK wil ze nog meer impact maken. "Het speelveld is landelijk en dus complexer. Maar dat maakt het ook interessanter. Er liggen veel kansen als je in sector samen optrekt."

Een nieuwe stal, een nieuwe koers

Op haar eigen bedrijf werkt Amber ook aan de toekomst: "Ik wil een nieuwe stal met melkrobots, vooral voor flexibiliteit én koecomfort." Ze denkt aan dichte vloeren voor veiligheid, betere mestbenutting en meer dierwaardigheid. "Je hoeft niet morgen

Amber Laan

FUNCTIE:

Melkveehouder en dagelijks bestuurder NAJK

UIT:

Warder (Noord-Holland)

alles te veranderen. Maar je moet nu wel nadenken over wat er over tien jaar van je gevraagd wordt en hoe je daar naartoe werkt."

Niet de makkelijkste weg, wél de mooiste

Met een volle week in de stal en NAJK is haar agenda niet bepaald leeg. Maar Amber kiest hier bewust voor. "Ik had het ook makkelijk kunnen houden, gewoon één baan en klaar. Maar ik vind het mooi dat ik vanuit het boerenleven ook iets mag doen voor de sector. Juist nu. Want verandering komt er sowieso. Dan kun je er maar beter voor zorgen dat het jòuw kant op valt." 📌

Benieuwd wat Amber de leden van NAJK te bieden heeft? Scan de QR-code en bekijk de video op YouTube waarin ze zichzelf voorstelt.

Vragen?

Neem contact op door een e-mail te sturen naar alaan@najak.nl

TOMJOL

Revolutie in wintertarwe

Nooit eerder was de 15 ton/ha zo dichtbij!

- ✓ Meest productieve tarwe van Nederland
- ✓ Gezonder dan ooit door stapeling van ziekteresistenties
- ✓ Middenvroeg mét goede bakkwaliteit
- ✓ Kandidaat Rassenlijst 2027, voor inzaai '25 al (beperkt) beschikbaar

Meer weten? Scan de code.

09/2025

Slim investeren in water op jouw bedrijf?

Ondernemers Freddy, Erik en Bart gingen ieder op hun eigen manier aan de slag dankzij de investeringsregelingen van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Van spotsprayer tot peilgestuurde drainage en aanleg van een was- en spoelplaats: met 40% subsidie én advies op maat werd hun plan werkelijkheid. Laat je inspireren door hun aanpak.

Tekst en beeld: LTO Noord/Lytsa Post en Harry Kolenbrander

Bart: 'Vocht in de grond beter in balans door drainage'

Vasteplantenkweker Bart wil water beter vasthouden in droge perioden, maar snel kwijtraken bij te nat weer. Hij maakte gebruik van de DAW-subsidie en ontving 20.000 euro voor de aanleg van peilgestuurde drainage. Hoe bevalt het hem?

"Peilgestuurde drainage is een goede manier om in te spelen op het veranderende weer", zegt Bart. Zijn variant, het drainage-systeem mondt uit in een sloot waarvan het waterpeil wordt gestuurd met een stuw, helpt hem op twee manieren:

- Het voorkomt wateroverlast doordat overtollig water wordt afgevoerd
- Het voorkomt droogteschade doordat je op tijd water kunt vasthouden en laten infiltreren in de bodem

"Daardoor blijft het vochtgehalte in de grond beter in balans en kan ik mijn teelten blijven uitvoeren zonder opbrengstverlies. Wat je tijdelijk in de bodem kunt vasthouden, stroomt bovendien niet direct af naar het oppervlaktewater. "Ik wil in de zomer water kunnen vasthouden en in de winter juist afvoeren."

Wil je weten hoe Bart dankzij het BedrijfsBodemWaterPlan ontdekte dat drainage voor hem een geschikte maatregel was? Scan de QR-code en lees verder!

Akkerbouwer Erik: 'Waterkwaliteit is een urgente opgave, maar niet voor de agrarische sector alleen'

Aan het woord is Erik Emmens – portefeuillehouder Bodem en Water en provinciaal bestuurder voor LTO Noord Drenthe. Erik maakte gebruik van de steun en subsidie van het DAW bij de aanschaf van een spotsprayer. Hier deelt hij waarom.

"Ons beroep staat synoniem voor verantwoordelijkheid. Verantwoordelijkheid voor voedselproductie. Maar ook verantwoordelijkheid voor onze omgeving, bijvoorbeeld voor het water rondom onze bedrijven. Maar het is geen verantwoordelijkheid voor ons als agrarische sector alleen. Het is een maatschappelijke uitdaging. Daarom kijk ik altijd om mij heen naar wie of wat mij kan helpen bij de opgaven van deze tijd. Zoals het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. Met ondersteuning en subsidie via de investeringsregeling in Noord-Nederland investeerde ik samen met een collega in een spotsprayer. En als Boermarke Zeijen denken we na over een overdekte was- en spoelplaats. We zoeken een centrale plek waar alle twaalf ondernemers gemakkelijk gebruik kunnen maken van een spoelplaats. Dat zoeken we niet alleen uit, de gebiedsmakelaar van het DAW helpt ons bij het realiseren. De coach adviseert ons over inrichting, ideale locatie en soort wasplaats voor spuitmachines."

Wat is met het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer voor jou mogelijk?

Leer over de investeringsregeling op www.dawnoordnederland.nl.

Freddy: 'Gezamenlijke wasplaats scheelt ons kopzorgen'

Door de gezamenlijke investering in een vloeistofdichte wasplaats maken ondernemers in Wapse zich geen zorgen meer over afspoeling van middelen naar de sloot. Gerealiseerd met praktische en financiële ondersteuning door het DAW.

Ondernemer Freddy Oostra: "Een wasplaats hadden we altijd al in Wapse, maar aanleiding voor een vloeistofdichte wasplaats met opvang zagen we langere tijd niet, totdat een aantal zaken samenvielen."

Eén van die zaken was de subsidieregeling van het DAW – gefinancierd door de provincie en waterschappen – voor ondernemers die investeren in een wasplaats. Daarmee kregen ze 40 procent van de investering terug. Het tweede was de ondersteuning in de vorm van een gebiedsmakelaar die het DAW bood bij de aanleg van de wasplaats. Freddy: "En het derde duwtje

was een eigen stuk grond voor onze vereniging. Dat maakte het mogelijk een nieuwe was- en spoelplaats aan te leggen. Voor wie ook aan de slag wil met een was- en spoelplaats heeft Freddy nog wel een tip: "Ga voor gebruiksgemak, niet te veel poespas!"

Scan de QR-code en kijk hier hoe dat eruit ziet.

Robotmelken en weidegang combineren

Terugblik studiereis Zweden

Tekst: Roos Verhoef-Roeleveld, Beeld: Diana Saaman

Half juni 2025 reisden vier melkvee-houders met een reis- en project-begeleider naar Zweden voor een studiereis vanuit het project 'Robot & Weiden? Voor elkaar!' Dé kans om nieuwe inzichten op te doen door kennis uit te wisselen met boeren in het buitenland.

Zweden heeft een eigen aanpak, ze hebben een korter groeiseizoen en er wordt extra de nadruk gelegd op het dierenwelzijn, de technologie en het arbeidsgemak. In Zweden is weidegang voor melkkoeien wettelijk verplicht. Hierbij is het overigens niet vereist dat koeien daadwerkelijk gras opnemen, het gaat om toegang tot een weiland.

We spraken twee van de deelnemende melkveehouders over hun ervaringen tijdens de studiereis.

Interview met Johannes het Lam (33), Leerbroek (Utrecht)

Melken jullie thuis ook met een robot, en pas je weidegang toe?

"Ja, we melken met twee robots en doen aan weidegang. We weiden in twee blokken: 's ochtends en 's avonds."

Kun je iets vertellen over een van de bezochte melkveebedrijven in Zweden?

"We bezochten een fanatieke weider met veel uren weidegang. Hij werkt met gras-klaver en biedt de koeien twee keer per dag vers gras aan op een nieuw stuk: 's ochtends een nieuw perceel, eind van de middag naar binnen, en 's avonds/nachts weer naar buiten."

Op dat bedrijf kalven de koeien af wanneer ze op stal staan, tussen oktober en januari, en krijgen daar een passend rantsoen. In het weideseizoen wordt er niet afgekald, maar er wordt wel optimaal gebruikgemaakt van het verse gras. Omdat dan de melkproductie per dag al wat lager is, is de druk op de melkrobot ook wat lager. Zo is er voldoende capaciteit op de robot, ook als de koeien wat langer buiten blijven."

Welke hulpmiddelen worden ingezet bij weidegang en robotmelken?

"De meeste bedrijven gebruikten selectiepoorten die koeien langs de robot leiden voordat ze naar buiten gaan. Opvallend was dat ze bij meerdere bedrijven een tunnel onder de weg door hadden gemaakt om weidegang mogelijk te maken, iets wat je in Nederland toch minder ziet."

Hoe wordt jongvee geweid?

"Bij veel bedrijven gaat het jongvee vroeg en langdurig naar buiten, vaak op natuurgronden of bosachtige percelen. Daar blijven ze de hele zomer. Boeren ontvangen subsidie voor het beheer van deze natuurgronden, en het jongvee raakt zo goed gewend aan weidegang, wat later voor het beweiden van de melkkoeien groot voordeel oplevert."

Wat is je echt opgevallen?

"De soepele handhaving rondom weidegang. In Zweden wordt flexibeler gecontroleerd, waardoor boeren weinig problemen ervaren. In Nederland is het beleid veel strenger. Eén boer in Zweden had bijvoorbeeld vijf melkrobots, waarvan één specifiek voor verse koeien die tijdelijk niet naar buiten gingen. Dit ligt in Nederland toch lastiger. Ook viel het op dat de melkproductie in Zweden vaak hoger ligt dan het gemiddelde hier."

Heb je nog een laatste tip?

"Op stal weinig tot niks bijvoeren, zodat de koeien zich echt in de wei met gras moeten voeden."

Interview met Marten Dijk (22), Niebert (Groningen)

Waarom heb je je opgegeven voor de studiereis naar Zweden?

"Het is altijd goed om extra kennis op te doen. In het buitenland zie je toch weer andere dingen dan hier."

Kun je iets vertellen over je eigen melkveebedrijf?

"We hebben thuis twee melkrobots. Tot vorig jaar pasten we altijd weidegang toe, maar vanwege het natte jaar en blauwtong zijn de koeien toen niet naar buiten gegaan. Volgend jaar waarschijnlijk wel weer. Het jongvee weiden we nog steeds. Financieel gezien is binnenhouden bij ons soms gunstiger. Ook is de bereikbaarheid van de percelen soms een uitdaging."

Welke verschillen zag je tussen Nederlandse en Zweedse boeren?

"In Nederland zijn boeren wat driftiger, het moet allemaal snel en goed gebeuren. In Zweden maken ze zich minder druk. Ze zijn daar al snel tevreden en werken graag wat minder."

Wat heb je geleerd over het beleid rondom weidegang in Zweden?

"Door de verplichte weidegang hebben veel bedrijven in Zweden een uitloopweide. Er wordt verder weinig gehandhaafd. Als de overheid ziet dat je je best doet, dan is het gauw goed. Veel boeren in Zweden vinden het uitloopstelsel een prima werkwijze, maar er zaten ook biologische boeren bij die heel actief waren met het vernieuwen van grasland en veel roteren tussen percelen en de koeien steeds in vers gras plaatsen."

Doe mee aan een studiegroep

Binnenkort worden er vanuit het project 'Robot & Weiden? Voor elkaar!' regionale studiegroepen opgestart rondom robotmelken en weidegang. Samen met collega's deel je praktijkervaringen, bespreek je uitdagingen en krijg je input van experts. Gratis deelname, wél met actieve inzet.

Word ambassadeur

Ben jij al bezig met robot en weidegang en wil je anderen verder helpen? Dan zoeken we jou als één van de ambassadeurs! Praktijkboeren met eerlijke verhalen die met beide voeten in de wei staan en hun kennis en ervaring willen delen.

Interesse?

Mail naar: netwerk@robotweiden.nl

Meer weten?

Kijk op www.robotweiden.nl en schrijf je in voor de nieuwsbrief of sluit aan bij de Robot & Weiden Facebook-groep om op de hoogte te blijven van het laatste nieuws.

Robot & Weiden? Voor Elkaar! is een samenwerkingsproject tussen Aeres Hogeschool Dronten, Netwerk Grondig en NAJK. Het project is er voor melkveehouders om de combi robot en weiden te houden, te verbeteren of de mogelijkheden te ontdekken. Hierbij staat het concept 'boeren leren van boeren' centraal.

Deel jouw ervaring met Robot & Weiden!

Robotmelken en weidegang combineren is niet altijd eenvoudig. Daarom zijn wij benieuwd naar jouw praktijkervaring, als melkveehouder of medewerker – of je nu met een melkrobot werkt of niet, weidt of (nog) niet.

- Wat werkt goed bij jou?
- Waar loop je tegenaan?
- Wat is er nodig om het te verbeteren?

Scan de QR-code en vul de korte enquête in!

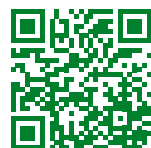

Met Young Agrifirm altijd in verbinding!

Ben je een beginnend ondernemer, toekomstige bedrijfsopvolger of al een paar jaar eigen baas? Young Agrifirm is jouw leeromgeving én clubhuis. Je deelt er kennis, vragen en successen met andere jonge agrarische ondernemers die begrijpen en weten wat er bij je speelt.

Met Young Agrifirm vergroot je jouw netwerk en je kennis in één klap. En ervaar je hoe verbinding jouw plezier vergroot! Want met Young Agrifirm doe je het samen.

Word lid van Young Agrifirm. Hét platform voor de volgende generatie agriondernemers. Waar ontwikkeling, vaktechnische kennis en gezelligheid centraal staan. Scan de QR-code of ga naar www.agrifirm.nl/young-agrifirm en meld je aan!

Young Agrifirm. Voor de volgende generatie agri-ondernemers.

  @youngagrifirm

‘Natuurlijk wil ik dat het veilig is, ik woon er praktisch naast!’

Chrysantenkweker Martijn Duijvesteijn van Beyond Chrysant liet een batterij voor energieopslag plaatsen. Een mooie manier om flexibel te kunnen omgaan met energie. Veiligheid kreeg veel aandacht, want brand en giftige gassen zijn grote risico's. De technisch specialist van Interpolis schoof aan bij de voorbereidingen.

helpen beperkt bij langdurige branden. De juiste afstanden en praktische inpassing vergen voorbereiding." Martijn Duijvesteijn vult aan: "Bij brand kunnen omliggende objecten worden aangestraald. Ik woon zelf met mijn kinderen praktisch naast de accu, dan weet je waarom je het goed geregeld wilt hebben."

Technologie en preventie, de veiligheid is sterk verbeterd

Zwart Techniek: "De technologie en veiligheid van energieopslagsystemen is de afgelopen jaren sterk verbeterd. Een batterijmanagementsysteem geeft inzicht in en heeft invloed op de staat en levensduur van de batterij. De batterijcellen worden gemonitord op afwijkingen en een aircosysteem zorgt voor een constante temperatuur. Een geavanceerd blusgassysteem zorgt ervoor dat een beginnende brand in de kiem wordt gesmoord. Als extra preventiemaatregel wordt het energieopslagsysteem aangesloten op een motorbediende schakelaar, die het systeem bij een calamiteit volledig spanningsloos maakt. De batterij is bovendien voorzien van een Storz-koppeling, waarmee de opslag bij brand door de brandweer onder water gezet kan worden." Peter vult aan: "Als ondernemer wil je veiligheid en continuïteit. Interpolis kan ondernemers helpen bij branddetectie en het maken van noodplannen. Dat doen we samen met leveranciers en de brandweer."

Waarom investeert Martijn in een energieopslagsysteem?

"Flexibiliteit op de energiemarkt is waardevol. Een stabiel stroomnet is essentieel, maar door de groei van zonne- en windenergie wordt het balanceren ervan steeds moeilijker. Met onze opslag helpen we bij pieken en tekorten. Het draagt ook bij aan duurzaamheid."

Voorbereiding en techniek

"We gingen niet over één nacht ijs," zegt Martijn. "Samen met Teun van der Lugt (VDL Fleurs) en energiemanager Pascal Lakerveld (Samax) deden we een haalbaarheidsonderzoek. Die businesscase was positief. Daarna spraken we met leverancier Zwart Techniek en de technisch specialist van Interpolis. Techniek is cruciaal: netmetingen, klimaatcomputer en besturingssysteem moeten perfect samenwerken om technische problemen te voorkomen."

Veiligheid voorop

"Gelijkstroom vormt een groter risico dan wisselstroom", zegt technisch specialist Peter van der Sar van Interpolis. "De grootste gevaren van een energieopslagsysteem zijn brand, giftige gassen en explosies. Gelijkstroom vergroot het brandrisico door hardnekkige vlambogen. Bij brand in een lithium-ion batterij kan een onomkeerbaar proces ontstaan, een 'thermal runaway', waarbij het hele systeem afbrandt, vaak voorafgegaan door giftige en explosieve gassen. Daarom is plaatsing op een buitenlocatie, op veilige afstand van gebouwen, cruciaal. Brandwerende wanden

We laten geen energie verloren gaan!

Beyond Chrysant oogst de laagwaardige warmte en gebruikt die voor de stekafdeling. Bij het op- en ontladen van een energieopslagsysteem gaat altijd wat stroom verloren. Daar komt warmte bij vrij. De batterij wordt daarom gekoeld met vloeistof. Beyond Chrysant waardeert de warmte op met behulp van een warmtepomp naar 44° Celsius. "Wij verwachten daarmee de warmtebehoefte van onze stekafdeling te kunnen dekken. We laten dus geen energie verloren gaan. Dit is echt een innovatie, want het is nog niet eerder toegepast."

Heb je vragen over een energieopslagsysteem en de veiligheid voor jouw bedrijf?

Heb jij plannen voor de aanleg van een installatie waarmee je duurzaam energie kunt opwekken en opslaan? Betrek je verzekeringsadviseur ruim op tijd bij het ontwerp voor nuttige tips. Jouw adviseur kan je ook in contact brengen met een risicodeskundige van Interpolis

Lees ons artikel over energieopslag én veel gestelde vragen op www.interpolis.nl/energieopslag.

Wij staan achter ons voer

Wij zijn ABZ Diervoeding, een ambitieuze en landelijk opererende coöperatie met een productie van 950.000 ton diervoeding. Op basis van onze kennis en ervaring maken wij de beste pluimveevoeders, varkensvoerders en rundveevoeders voor onze klanten. Onze betrokken medewerkers werken nauw samen om kennis te delen en onze klanten optimaal te adviseren. Dat noemen wij: **Het beste dichtbij!**

Ook klaar voor het echte werk? Bekijk jouw mogelijkheden:

www.ABZDiervoeding.nl/werken-bij-abz

COÖPERATIE
ABZ

Coöperatie ABZ U.A. is een collectief van de sterke boerenmerken ABZ Diervoeding, De Samenwerking, Bosgoed Diervoeders, Klein Hekkelder en De Valk Wekerom.

“Ons familiebedrijf op een verantwoorde manier voortzetten”

“Na school de laarsjes aan en met opa mee koeien melken: de boerderij overnemen is altijd mijn doel geweest”, vertelt melkveehouder Niels van den Boogaart (28) uit Nuenen. Inmiddels runt hij het bedrijf met zijn oom en is hij zelf vader van een dochtertje. “Een toekomstbestendig bedrijf met vitale koeien uit eigen opfok. Daar wil ik mee doorgaan.”

“FrieslandCampina maakt het mede mogelijk om het bedrijf voort te zetten”, zegt Niels. “Samen met de bedrijfsovernameregeling en betalingsregeling voor melkcertificaten biedt de coöperatie hiermee ruimte voor een gezonde overname met perspectief voor de toekomst.”

Dat doen we met elkaar

Word ook lid

Scan de QR en ontdek onze 8 zekerheden of ga naar wordlid.frieslandcampina.nl

Blijven communiceren en omkijken naar elkaar

Pytsje van der Veen

Leeftijd: 37 jaar

Leidinggevende dagbesteding voor ouderen, melkveehouder en toezichthouder zorginstellingen

AJF-lid Achtkarspelen en Kollumerland

Als zorgboerin werk ik dagelijks met cliënten en hun mantelzorgers waarbij mentale druk, geestelijke problematiek en overbelasting een grote rol spelen. Mentale gezondheid is een onderwerp dat ons allen treft, óók agrariërs. Mentale druk kan variëren van lichte stress tot ernstige zorgen. De een kan er beter mee om gaan dan de ander.

In mijn werk zie ik regelmatig overbelaste mantelzorgers. Zodra zij (of iemand uit hun omgeving) hulp inschakelen ontstaan er vaak mogelijkheden om hen te ontlasten. Dit brengt weer balans en ruimte in hun leven om de zorg vol te houden. Die ervaring is waardevol, ook voor agrariërs die onder druk staan.

Er zijn verschillende oorzaken die het boerenleven kwetsbaar maken. Denk aan de economische onzekerheid door mestproblematiek, wisselende prijzen en vergunningen. De toenemende regelgeving en administratie, spanningen rondom de overname of juist het ontbreken van opvolging. Om over de gevolgen van ingrijpende dierziektes, de weersafhankelijkheid, eenzaamheid en isolement of lichamelijke en psychische problematiek nog maar te zwijgen.

Bij familiebedrijven lopen werk en privé vaak door elkaar. Onderneemen binnen verschillende generaties vraagt veel. Er is vaak een sterk plichtsgevoel. Er wordt heel veel van je gevraagd waar je zelf verantwoordelijk voor bent. Het werk in de landbouw kent vaak geen 9-tot-5-mentaliteit en in drukke seizoenen loopt de belasting op. De zorg voor de dieren gaat het hele jaar door. Dat herken ik ook bij de mantelzorgers. De zorg voor hun familielid of partner houdt nooit op.

Veel agrariërs vinden het lastig om hulp te zoeken. Problemen worden liever zelf opgelost. Ze ervaren het gevoel dat niemand de situatie kan veranderen of kennen schaamte, angst of onmacht. Tegelijkertijd heeft een groot deel van de agrariërs moeite om het onderwerp bespreekbaar te maken bij anderen. Je wilt je niet te

veel met een ander bemoeien en ziet angst om de relatie te schaden. Communicatie en omkijken naar elkaar is van groot belang. Praten over mentale gezondheid is net zo belangrijk als praten over lichamelijke klachten. Een goed gesprek kan lucht geven, het voorkomt isolement, het brengt perspectief en het opent de weg naar hulp. Het doorbreekt bovendien het taboe dat nog steeds rust op mentale problemen. In mijn werk zie ik wat er mogelijk is als mensen wel om hulp vragen. Er ontstaat ruimte. Er komt weer lucht. Soms is er professionele ondersteuning nodig, soms is een klein steuntje genoeg. Het belangrijkste is dat je het niet opkropt. Want pas als je erkent dat het niet meer gaat, kun je ook iets veranderen. Er is vaak meer hulp beschikbaar dan je denkt. De eerste stap kan al dichtbij liggen, bijvoorbeeld een gesprek met de huisarts. Maar er zijn ook organisaties als Zorg om Boer en Tuinder (ZOB) of Taboer die agrariërs mentaal steun kunnen bieden. Zij kennen het boerenbestaan van binnenuit en spreken dezelfde (boeren)taal. Wat ik heb geleerd in mijn werk als zorgboerin en als melkveehouster is dat niemand alles alleen kan dragen. Zowel de mantelzorger als de boer. Maar als we op tijd omkijken naar elkaar en ook zelf durven zeggen 'het gaat niet meer', blijft het leven werkbaar. Dan blijft er ruimte over voor jezelf, je gezin en je bedrijf! 📌

Op www.taboer.nl staan de uitkomsten van het onderzoek dat in 2024 is gedaan naar mentale zorgen bij boeren en tuinders. Hiervoor zijn 300 LTO-leden uit de 9 noordelijkste provincies benaderd. Mentale zorgen spelen bij veel agrariërs. Maar liefst 14% heeft te maken met een sterke mate van mentale zorgen, 33% ervaart enige mate van stress.

Stichting Zorg om Boer en Tuinder is landelijk actief. Als een boer of tuinder contact opneemt, kan er op heel korte termijn een vrijwillige ZOB-er, met kennis van de agrarische sector, kosteloos aanschuiven aan de keukentafel om te luisteren en mee te denken. Erover praten helpt! www.zorgomboerentuinder.nl

Belangenbehartiging: meer dan alleen praatjes en netwerken

Achter de schermen behartigt NAKJ de belangen van de jonge boeren en tuinders in de politiek. Ingewikkelde dossiers, zoals stikstof, het Convenant dierwaardige veehouderij en het 8e actieprogramma Nitraatrichtlijn (APN), zijn hier aan de orde van de dag. Het is een kleine greep uit de onderwerpen waar de dagelijks bestuurders zich keer op keer voor blijven inzetten. Hoe ziet deze belangenbehartiging er precies uit? En waar is NAKJ momenteel druk mee? We geven je graag een uitgebreide update van de afgelopen maanden!

Beeld: Henk van Ruitenbeek

Tekst: Merel Straathof (portefeuille Leefomgeving), Wendy Kicken (portefeuille pluimvee-, varkens- en kalverhouderij), Hilde Coolman (portefeuille akkerbouw) en Gerben Boom (portefeuille internationaal)

Concept 8e APN

Op 14 juli presenteerde minister Wiersma de Kamerbrief over het concept van het 8e actieprogramma Nitraatrichtlijn (APN). Daarin heeft de koers naar doelsturing een prominente plaats gekregen. NAKJ staat positief tegenover deze benadering: doelsturing biedt ondernemers handelingsperspectief en ruimte om – op basis van behaalde resultaten – af te wijken van generieke regelgeving. In de afgelopen maanden hebben wij, samen met het brede consortium van landbouworganisaties, intensief samengewerkt met het ministerie LNV om te verkennen hoe doelsturing op een effectieve, werkbare en breed gedragen manier kan worden vormgegeven. Deze samenwerking wordt de komende tijd intensief voortgezet om tot een gedragen doelsturingaanpak te komen. Naast het doelsturingsspoor is ook het generieke spoor van het 8e APN gepresenteerd. Met name de onduidelijkheid rondom de herziening van de stikstofgebruiksnormen en de toepassing van kortingen in de aandachtsgebieden voor oppervlaktewater baart NAKJ zorgen. Via de internetconsultatie zullen wij hierover onze reactie indienen.

Meer informatie? Scan de QR-code en lees het persbericht waarin NAKJ reageert op de Kamerbrief van 14 juli.

Stikstof

De afgelopen maanden is er veel gebeurd als het gaat om stikstof. Het startpakket van de ministeriële commissie sloeg de juiste weg in, maar was nog lang niet concreet genoeg. Zonder budget en concretisering van deze plannen kunnen PAS-melders en interimers niet worden gelegaliseerd en kunnen jonge boeren en tuinders nog steeds niet vertrouwen op fatsoenlijke vergunningverlening in Nederland. Daarom heeft NAKJ samen met provincies (IPO), gemeenten (VNG), waterschappen (UvW) en LTO een concretiseringsslag op dit startpakket gerealiseerd met het bouwstenendocument dat begin juli is gepubliceerd. Dit document biedt een basis voor verkiezingsprogramma's en de formatie van het nieuw te vormen kabinet. In de tussentijd werkt NAKJ met de betreffende partijen aan een concrete uitwerking van de gedane voorstellen. Dit betreft o.a. onderzoek naar een nieuw referentiemoment, bepalen wanneer er sprake is van een aantoonbaar extra effect (dus de additionaliteit is ingevuld) en de verdere ontwikkeling van doelsturing. Kortom, ook de komende maanden zet NAKJ zich in voor een totaaloplossing!

Scan de QR-code en lees meer over het bouwstenendocument dat NAKJ deze zomer samen met andere partijen publiceerde.

Natuurherstelverordening

In juni 2024 heeft de Europese Unie de natuurherstelverordening aangenomen. Nederland dient door deze verordening uiterlijk volgend jaar een nationaal herstelplan op te stellen. In dit plan komt een 0-meting en een aanpak waarmee Nederland invulling wil geven aan doelen zoals het vernatten van veenweide, het herstellen van open landschappen en het (nog meer) beschermen van habitats en soorten. NAKJ heeft zorgen over de mogelijke impact van de natuurherstelverordening. Een fatsoenlijke 0-meting en realiteitsbesef over de impact op de landbouw kan ons de komende jaren helpen als er invulling wordt gegeven aan de gestelde doelen. NAKJ pleit in haar lobby dan ook om hier vanuit het ministerie meer prioriteit aan te geven. Hoe het nationale herstelplan er uit komt te zien, is nog afwachten. Als hier meer duidelijkheid over is, komen we bij de leden terug.

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

De afgelopen tijd stond voor onze portefeuillehouder internationaal, Gerben Boom, vooral in het teken van renure, de EU-begroting en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Na lang wachten en intensieve gesprekken in Brussel en Den Haag, werden op woensdag 16 juli eindelijk de voorstellen voor het GLB vanaf 2028 gepresenteerd. Als NAKJ hebben we ons de afgelopen tijd sterk gemaakt voor een gelijk speelveld voor boeren in heel Europa. Helaas brengen de nieuwe voorstellen nog veel onzekerheden met zich mee. Er dreigen verschillen te ontstaan in de GLB-subsidies die boeren in verschillende lidstaten ontvangen. NAKJ blijft pleiten voor voldoende en passende regelingen voor jonge boeren, zodat bedrijfsovername beter mogelijk wordt. Gelukkig lijkt de Europese Commissie daar steeds meer oog voor te hebben – maar we zijn er nog niet. Wordt vervolgd!

Convenant 'Stappen naar een dierwaardige veehouderij'

Dinsdag 24 juni is het convenant 'Stappen naar een dierwaardige veehouderij' getekend, samen met de vier sectoren melkvee-, kalver-, varkens- en pluimveehouderij. Markt- en ketenpartijen, het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LNV) en dierenwelzijnsorganisaties hebben hier ook hun handtekening onder gezet. Nu kan de uitvoering beginnen! Het eerste gesprek met de verkenner, van de nieuw op te richten onafhankelijke autoriteit, staat gepland en binnenkort gaan we van start met de concrete uitvoering van het convenant.

Benieuwd hoe de verschillende partijen samenwerken binnen het Convenant dierwaardige veehouderij? Scan de QR-code en bekijk de animatievideo!

Politieke landbouwvisies

Gerben Boom was de afgelopen maanden aanwezig bij verschillende presentaties van landbouwvisies van politieke partijen. Zo nam hij deel aan het panel van de Voedselvisie van Volt en woonde hij de presentatie van het programma van GroenLinks bij. Zulke bijeenkomsten zijn voor het dagelijks bestuur van NAKJ erg waardevol: ze bieden de kans om met alle politieke partijen in gesprek te gaan en de stem van jonge boeren te laten horen!

Kunstmestvervanger renure

Rondom de toelating van renure zijn er ook belangrijke stappen gezet. Samen met collega-organisaties werken we aan een toelating van deze kunstmestvervanger. Nederland heeft hier al geruime tijd geleden een aanvraag voor ingediend, maar tot nu toe zonder succes. De verwachting is dat het Nitraatcomité, waar ook Nederland deel van uitmaakt, dit najaar een besluit zal nemen.

Samen bouwen aan de melkveehouderij van morgen

Bij Farmel geloven we in een passende melkstroom voor jouw bedrijf, of dat nu regulier, biologisch of On the way to PlanetProof is.

Samen bouwen we aan een duurzame zuivelsector waarin melkveehouders kunnen blijven ondernemen op een manier die bij hen past.

FARMEL
dairy business

www.farmel.nl
info@farmel.nl

UIT ALLE HOEKEN

De provinciale AJK's vormen de schakel tussen de lokale AJK's en NAJK. Via de 'Uit alle hoeken' houden we jullie op de hoogte van het laatste nieuws binnen de provincies.

Rabobank praat AJK Zuid-Limburg bij over hypotheek

Zo'n 30 agrarische jongeren kwamen woensdagavond 25 juni samen in Brasserie Zondheid (Ubachsberg) voor een informatieavond over hypotheek. Rabobank-adviseur Tom Sanders gaf op een heldere en praktische manier uitleg over de (fiscale) verschillen tussen agrarische en reguliere woningen en hoe je als jonge boer of tuinder een hypotheek aanvraagt. Er was veel interesse en interactie, precies waar deze avond voor bedoeld was!

Scan de QR-code of kijk op www.lajk.nl voor meer informatie over deze geslaagde avond.

LAJK

Geslaagde beurs in Zelhem!

GAJK heeft zich begin juli laten zien op de Landbouw Vakdagen in Zelhem. Ondanks het warme weer was er veel animo voor de beurs. We hebben veel nieuwe contacten kunnen leggen met agrarische jongeren uit Gelderland. Een groot deel was al bekend met GAJK, wat het een leuk weerzien maakte. Daarnaast hebben we ook veel nieuwe contacten weten te leggen met potentiële bedrijfsopvolgers.

GAJK

ZAJK

Cursus ondernemerschap voor jonge boeren

In januari 2026 start ZAJK weer de cursus 'Ondernemerschap in je bedrijfsvoering'. Zeven avonden waarin je werkt aan je kostprijs, strategie, zelfinzicht, nieuwe technologie en financiën. Leer van experts én collega-boeren. Of je nu twijfelt over je koers of al plannen hebt: deze cursus helpt je vooruit.

Praktische info

Periode: januari – maart 2026

Locatie: Proefboerderij Rusthoeve in Colijnsplaat

Eigen bijdrage: €600,-

Aanmelden vóór 16 december via info@zajk.nl!

Zuid-Holland, laat je stem horen!

In september neemt HAJK helaas afscheid van een aantal topbestuurders. Op dit moment zoeken we daarom vooral aanpakkers uit Zuid-Holland om ons bestuur te versterken. Denk je vaak 'dit moet anders'? Perfect, dan ben je de ideale kandidaat!

Nieuwsgierig? Kijk op www.hajk.nl en neem contact op!

HAJK

AJF zeilt met gedeputeerde op Statenjacht

In juli werd het AJF-bestuur, op uitnodiging van landbouwgedeputeerde Abel Kooistra, meegevraagd om te zeilen op het statenjacht Friso. We zeilden over de Friese meren en tussen de landerijen door, waar mooie gesprekken ontstonden. Na afloop genoten we samen van een gezellige barbecue, waarbij volop werd nagepraat en kennis gedeeld. Het was een bijzondere dag en een prachtige ervaring!

AJF

Kadertraining DAJK-bestuur

In juni volgde het DAJK-bestuur een inspirerende kadertraining over drijfveren. We gingen aan de slag met onderwerpen als het begrijpen van elkaars drijfveren, het benutten van verschillen en het opstellen van een teamprofiel.

Het was een mooi moment om inzicht te krijgen in wat ons als bestuur motiveert en hoe we die kennis kunnen inzetten om beter samen te werken. De dag sloten we af met een gezellig etentje. Kortom: een leerzame én leuke dag!

DAJK

In iedere BNDR zetten wij de spotlights op een andere AJK. Deze keer is het de beurt aan AJK Oldambt, een van de regionale afdelingen van GrAJK. We spraken met voorzitter Willem Huisman over wat zij zoal organiseren in een seizoen en wat hun AJK zo bijzonder maakt!

Wat organiseert AJK Oldambt zoal?

"Van september tot juni proberen we iedere maand iets te organiseren. We doen gemiddeld twee keer per jaar een excursie en als er geen andere activiteit gepland staat, organiseren we een interessante avond met een spreker. De ene keer komt er een teeltadviseur langs, maar onlangs kwam er bijvoorbeeld ook een varkenshouder die eigenlijk met heel weinig begonnen is en stapje voor stapje het bedrijf heeft uitgebreid. Dat zorgde voor veel interactie en liet de aanwezigen ook echt nadenken over de mogelijkheden op hun eigen bedrijf. Als seizoenafsluiting doen we jaarlijks in juni een BBQ op een bedrijf in de buurt, zodat we dit altijd kunnen combineren met een rondleiding. We hopen aankomend voorjaar ook een buitenlandse excursie te organiseren."

Het hoogtepunt van het afgelopen jaar

"Is natuurlijk ons schuurfeest! Al jarenlang organiseren we op de dag dat de klok een uur achteruit gaat Schuurfeest AJK Oldambt in een grote feestboerderij. We waren afgelopen jaar helemaal uitverkocht. Door sponsoring is het de laatste jaren mogelijk om naast de DJ ook een iets bekendere naam uit te nodigen. Momenteel zijn we uiteraard al weer volop bezig met de voorbereidingen voor de editie van 2025 op zaterdag 25 oktober. Trek je lederhose of dirndl maar uit de kast, want van 20:00 tot 01:30 uur wordt de feest-schuur omgetoverd tot een waar Oktoberfest!"

Typisch AJK Oldambt

"Is de gezelligheid nadien, maar ook de gevarieerde mix aan leeftijden van de leden!"

AJK Oldambt kan niet zonder...

"Ons schuurfeest, dat is wel echt het paradepaardje van onze afdeling én natuurlijk onze sponsors, de sprekers en agrarisch ondernemers die hun locatie beschikbaar stellen voor een avond."

Wist je dat...

"...Wij ook veel trouwe donateurs hebben, zelfs van 60+, die we erg dankbaar zijn!"

Alle feitjes op een rij

Onder welke provinciale AJK vallen jullie?
GrAJK

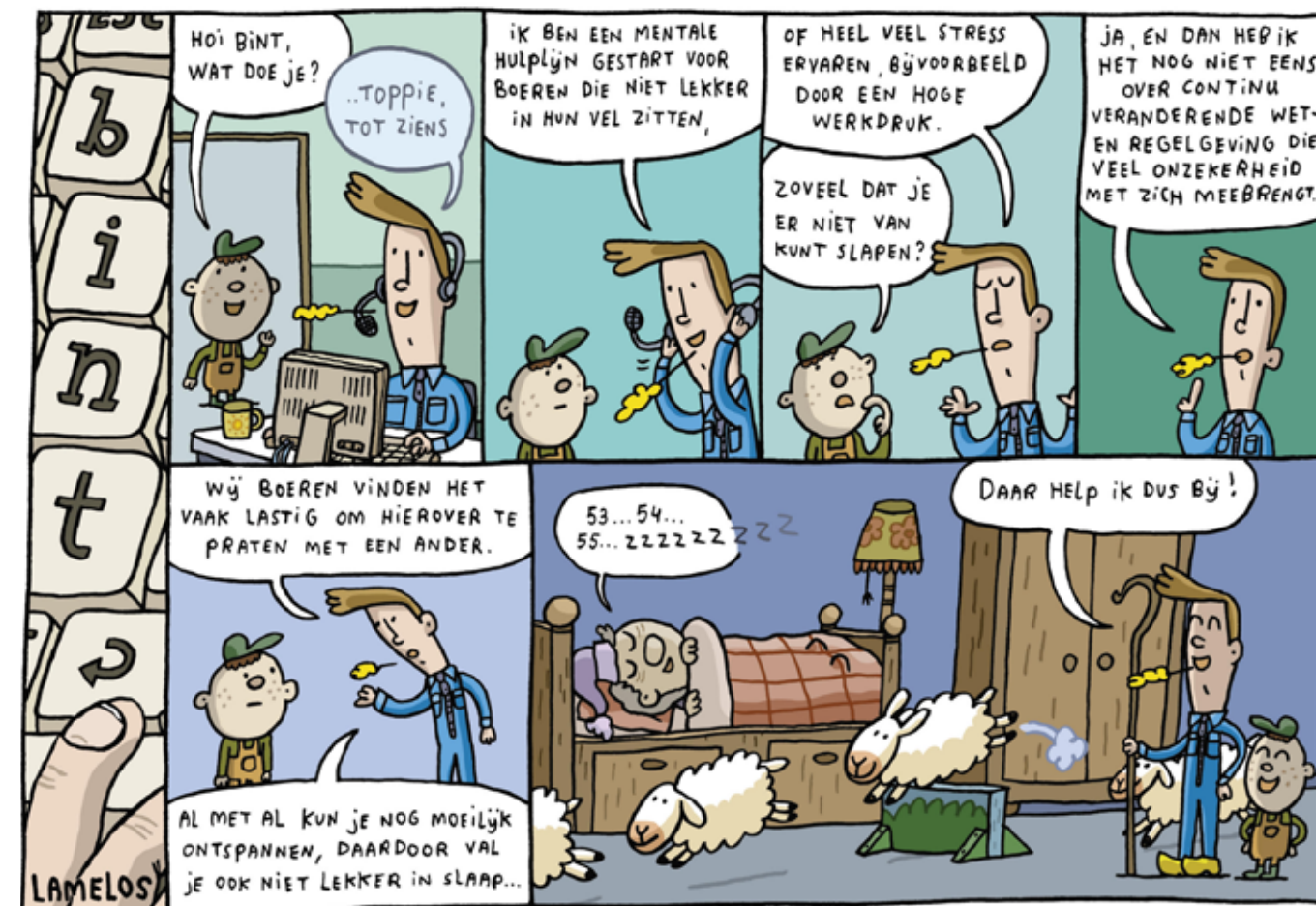
Aantal leden?
+/- 100 leden

Bestuursleden:
Willem Huisman – voorzitter
Dirk ten Have – secretaris
Liza van Rosmalen – vicevoorzitter
Wouter Bosker – penningmeester
Ilse Mulder – ledenadministratie
Corné van den Aker – algemeen bestuurslid

Aantal activiteiten per jaar:
+/- 9

Meest voorkomende sector?
Zowel akkerbouw als melkveehouderij, het is redelijk 50/50.

Meer info?
Neem contact op met de voorzitter via ajkoldambt@gmail.com of kijk op de Facebook- of Instagrampagina van AJK Oldambt.

Stuur je beste foto in en win de

NAJK-overall!

De agrarische sector is natuurlijk de mooiste sector van Nederland en dat mag gezien worden. Maak daarom een foto van jouw lievelingssector, deel deze met NAJK en wie weet steel jij straks de show in een spiksplinternieuwe NAJK-overall!

Hoe werkt het?

- Stuur uiterlijk zondag 2 november 2025 jouw foto in via communicatie@najk.nl of deel deze onder de bijbehorende Facebook-post.
- Maximaal 3 foto's per deelnemer (per inzending per BNDR)
- Je moet natuurlijk wel zelf de maker van de foto zijn!
- De winnaar wordt in de volgende BNDR en op de Facebookpagina van NAJK bekendgemaakt.

Jouw ingezonden foto online delen?

Gebruik #jongeboeren of #jongetuinder en tag NAJK

WE HEBBEN EEN WINNAAR!

Job gaat door het stof voor de akkerbouw, zijn lievelingssector! Op deze foto zijn ze winteruien aan het laden in West-Brabant (onder stoffige omstandigheden).

De winnaar van dit kwartaal is: Job Hiddink

De NAJK-overall komt zo snel mogelijk jouw kant op.

Gefeliciteerd

ALGEMENE VOORWAARDEN De maker van de winnende foto dient een NAJK-lid te zijn. Over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd. De prijs is niet inwisselbaar voor geld. De maker van de foto geeft toestemming voor publicatie van de foto door NAJK en vrijwaart NAJK voor eventuele aanspraken aangaande het ingezonden materiaal.

Two men are walking on a paved path in a rural setting. The man on the left is wearing a blue blazer over a light blue shirt and dark jeans. The man on the right is wearing a green t-shirt and blue jeans. In the background, there is a blue tractor and several large hay bales. A yellow curved line is drawn across the bottom of the image.

[rabo.nl/top](https://www.rabobank.nl/top)

Wat is jouw ambitie?

Versterk je leiderschap samen met jouw businesscoach en andere ondernemers

Sta je voor een belangrijke beslissing om je agrarische bedrijf toekomstbestendig te maken? Stel je jezelf de vraag wat jouw rol is binnen het agrarische (familie)bedrijf? Rabobank ontwikkelde samen met de Ondernemerschap Academy een serie TOP Programma's waarin je onder begeleiding van professionals en met andere ondernemers werkt aan het versterken van jouw ondernemerschap en leiderschap. Programma's die binnenkort starten: 8 oktober melkveehouderij (regio Noordoost); 28 oktober melkveehouderij (regio Zuid); 6 november boomkwekerij. **Ga voor meer informatie naar [rabo.nl/top](https://www.rabobank.nl/top)**